

bokselskap.no, Oslo 2017

Anna Munch: *Psyche*

Teksten i bokselskap.no følger 1. utgave, 1893 (Christiania, P. T. Malling).

Digitaliseringen er basert på fil mottatt fra Nasjonalbiblioteket (nb.no)

ISBN: 978-82-8319-342-8 (digital, bokselskap.no), 978-82-8319-343-5 (epub),
978-82-8319-344-2 (mobi)

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Anna Munch

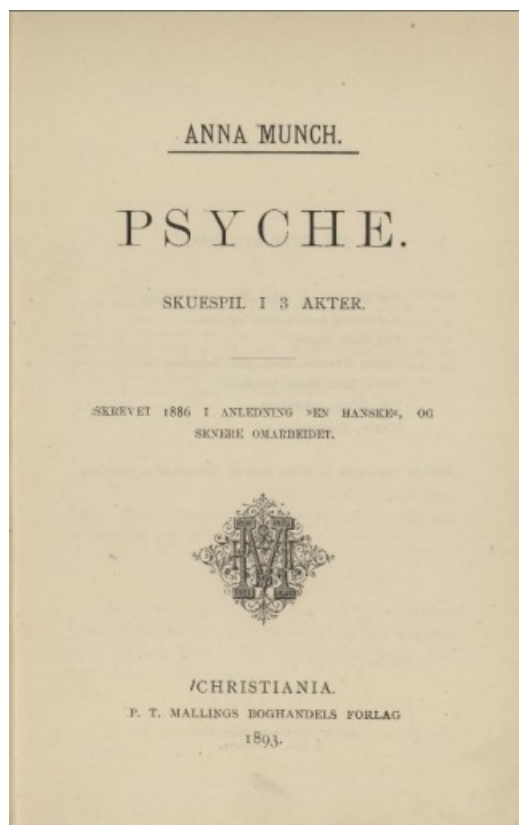
Psyche

Skuespil i 3 akter

bokselskap.no

Oslo 2017

DE OPTRÆDENDE.

Fru Skytte, *rig enke efter oberst Skytte.*

Valentin, *hendes søn, ingeniør.*

Eva, *hans hustru.*

Viggo Brandt, *cand. jur., Valentins ven.*

Alma, *hans søster, lærerinde.*

Frk. Witt, *selskabsdame.*

Marit, *tjenestepige.*

Mellem 1ste og de to sidste akter et tidsrum af 4 måneder.

I.

(Et værelse, udstyret med luksus og smag i moderne stil, med tæpper på gulv og vægge, byster på sokler, et par større malerier o. s. v. Mange blomster. Udgang til en altan i baggrunden, gardinerne er trukne fra og dørene står åbne. Udsigt over lidt af byens omegn, træerne bærer høstfarver. Dør med portiører tilhøre, en anden dør længere nede tilvenstre. I forgrunden tilvenstre et marmorbord, lidt længere tilbage en kamin. Tilhøre et større bord med lænestole m. m.)

Alma sidder og læser ved bordet tilvenstre. På det andet bord og i værelset ligger forskellige brogede sager strød omkring, større og mindre åbne æsker hist og her.

EVA *(kommer ind fra altanen, læsende på et papir.)*

Klokken 6; – *(ser på uret)* og nu er den snart halv. Han kommer, du Alma! *(ser sig om)*. Da må vi sandelig rydde!

ALMA *(ser op fra bogen.)*

Ja, vi må vel det? Til herren i huset kommer hjem, ellers blir han grættent – – er han begyndt med det alt, Eva? Han er vel ikke bedre han end andre. *(Vil reise sig)*.

EVA.

Å nei, sid du. Jeg ved, hvor det skal lægges altsammen.

[6]ALMA.

Det er også forfærdeligt, hvor du har draget udover.

EVA (*rydder.*)

Ja – og du har vist ikke set ordentlig på det endnu. Du bare sidder og læser i den lillebogen. (*Stanser lidt, tænker sig om*). Men når han kommer kl. 6 og lige fra jagten, så har han vel ikke spist. Hvad skal vi finde på?

ALMA.

Bif med speilæg? Det var han så glad i før, når han kom til os.

EVA.

Ja, det husker jeg godt.

ALMA,

Nei, det husker vist ikke du, for det var mere i gamle dage, før du var kommen i huset, og før han havde været i udlandet.

EVA (*ler.*)

Ja, det kan så godt være. Dere tre – du og din bror og han – har jo så mange minder sammen, som ikke jeg er med i. (*Hun ringer, en pige kommer*). Vil du være så snil at dække bordet derinde – og rigtig fint, Edvarda. Min mand kommer hjem, jeg har fåt telegram. (*Hun går hen til pigen og gir mere dæmpet en nøiere besked, pigen siger noget, hun nikker, går fra hende*). Ja dét – det skal jeg selv købe. (*Pigen går*).

[7] EVA (*ser sig om, ler.*)

Men nu *må* jeg sandelig rydde!

ALMA (*som har siddet med hodet i bogen, ser op, smiler også, lægger sig tilbage i stolen*).

Tænk, at man ordentlig kommer sådan i bevægelse – bare fordi ens mand kommer hjem!

EVA (*rydder og lægger i æsker.*)

Å, det mener du ikke. Du forstår det så godt, Alma. Og du holder af Valentin du også – – endda så meget du har at udsætte på ham altid. – Du snakker! skulde en ikke være glad, når ens egen deilige velsignede gut kommer hjem! (*stanser igjen og ser ud for sig*). Hvor underligt det er! det er næsten skjønt at være fra hinanden, for da blir det en glæde så vidunderlig stor.

ALMA.

Du taler, som han havde været borte i et år istedetfor i tre dage.

EVA (*nynner og rydder.*)

Ja, ja – – du har ingen erfaring, Alma! – Se så! nu har jeg da fåt alt det store afveien. Og du har virkelig næsten ikke så meget som set på det engang.

ALMA.

Vist har jeg jo. Det har jo ligget her i hele formiddag.

[8] EVA (*med nogen sager.*)

Se den lange tyrkiske piben der! og turbanen! Tror du ikke, Valentin kommer til at ta sig ud? (*Hun sætter turbanen på og røger af piben*). Han købte en slobrok dernede også, eller sådan en lang tyrkisk kaftan, men den har han i sin egen kuffert. (*Lægger sagerne ned*). Her er en kamé, ægte antik, den købte vi i en bod i Neapel. Det var en liden pige der, som havde sådanne store, sorte, sørgmodige øine, at jeg *måtte* købe alt, hvad hun bad om.

ALMA.

Den er deilig.

EVA.

Vil du eie den, Alma?

ALMA.

Tak – det kan du tænke, jeg gjerne vil. Men nu har du git mig så meget.

EVA.

Ingenting er for meget. Det er jo dig og – dere alle derhjemme, jeg kan takke for, at jeg har det, som jeg har det og eier alt dette – for at jeg lærte Valentin at kjende! – Hvad er det? Å sjalet! Du må ikke glemme din mors kniplingssjal, når du går iaften – her lægger jeg det på stolen.

ALMA.

Nei, det skal jeg ikke.

[9] EVA.

Så tror jeg ikke, der er mere. (*Ser sig om*). Å jo, å jo – der er endnu min hvide

kniplingsfichu. *(Hun står og lægger den sammen).* Der er minder ved den! Og vil du kjende – – en duft af en egen sort viol-essens, som jeg fik af Valentin dernede. Den er ikke at få her. *(Lægger den mod ansigtet).* Det er som at dukke sig ned i minder – den deilige, deilige dag i Versailles! *(Hun står tankefuld).* Nei, sådan blir det vist aldrig mere – en sådan reise er som et eventyr, en vidunderlig drøm, man bare får drømme *en gang!* – *(Stryger sig over øinene, smiler).* Blir det ikke? – Jo vist blir det, – *(i leende overmod)* det blir bare deiligere og deiligere – – og det skal *vare* – – hele livet ud! *(Hun lægger sjalet i æske, går lidt omkring, nynner og sætter sig til at stelle med noget).*

ALMA *(reiser sig og begynner at gå frem og tilbake på gulvet).*

Jeg skjønner mig slet ikke riktig på dig, Eva – nei, det gjør jeg ikke.

EVA.

Hvad skjønner du ikke?

ALMA.

At du kan være så glad – så rent sorgløs – rent ud sagt.

EVA *(forundret).*

Hvad er det da, som er sørgeligt?

[10] ALMA.

Å – hvis jeg var dig, så vilde jeg vel heller komme til at gå med en følelse, som ulykken hang over hodet på mig.

EVA *(ser på hende.)*

Uf da? Hvorfor det? Fordi jeg er altfor lykkelig, mener du? fordi der er noget – ligesom eventyrligt ved det? *(tankefuld).* Ja, det har jeg nok undertiden tænkt selv. Men man skal jo ikke tænke på sådanne ting.

ALMA.

Nei, ikke just det. Men tænk at være gift på den måden, som du er det. Det synes jeg må være nokså utrygt – –.

EVA *(leende.)*

Men Alma – vi er da virkelig *aldeles* ordentlig gifte.

ALMA.

Ja, vist – men aldeles mod fru Skyttes vilje. Valentin har jo brudt med hende for at gifte sig med dig – han tør ikke sætte sin fod indenfor hendes dør mere.

EVA.

Å, det. Ja det er sandt. – Ved du hvorfor?

ALMA.

Nei, jeg gjør ikke.

[11] EVA.

Ikke jeg heller. (*Grundende*). Der er jo noget underligt ved det. Valentin ved det vist, men han vil ikke sige det. Han siger, vi må vente – at han håber, alt vil bli godt tilsidst.

ALMA.

Ja, underligt er det, Jeg synes, det må være så utrygt på den måden. Om ikke du føler det, så kan du være vis på, at *han* gjør det. Det kan bli tungt nok at bære i lengden.

EVA.

Å – når vi er to om det.

ALMA.

Ja, men dere er jo ikke to om det heller.

EVA.

Er vi ikke?

ALMA.

Du ved jo ikke engang, hvad det er. Han burde da ikke skjule det for dig. En mand burde ikke ha nogen hemmelighet for sin hustru. *Jeg* vilde aldrig tålt det.

EVA.

Nei, det kan være så ganske sandt. Men det nytter ikke at *tvinge* noen, skal jeg sige dig – hver får gjøre, som han vil.

[12] ALMA (*nervøst.*)

Du er et barn, Eva. Du forkjæler ham i det hele, han kommer til at få aldeles

magten over dig. Jeg kjenner ham bedre end du – han tåler det ikke. Valentin trængte netop en kone, som forstod at ta ham.

EVA.

Og jeg glemmer bestandig at tænke på, hvordan han skal «tages» – –.

ALMA.

Ja, du beundrer Valentin blindt i alting.

EVA (*forundret.*)

Nei, skal du nu stikle på Valentin igjen? Jeg tror virkelig, at du ikke kan udstå ham:

ALMA (*kort.*)

Å, jo vist.

EVA (*reiser sig, går hen til Alma, lægger armene om hendes hals og ser hende ind i øinene.*)

Ja, – så skal du ikke være så slem og kritisk, du!

ALMA (*i nogen bevægelse.*)

Nei, herre gud, Eva min – jeg vil vist ikke forstyrre din lykke. Jeg synes bare, at dette forhold til Valentins mor burde dere se at få greiet så snart som mulig. Ellers har dere jo bare hinanden.

[13] EVA.

Bare hinanden. Er ikke det nok?

ALMA.

Det er ikke 'nok at sætte sin lid til bare et eneste menneske i verden.

EVA.

Jeg har ham, og han har mig. Det *er* nok. – Men nu må jeg nok skynde mig.

ALMA.

Hvor skal du hen nu?

EVA.

Jeg må ind til konditoren på hjørnet og kjøbe noget til dessert. Det er noget rart – – og man kan lave det selv i en fart. Du får ikke vide, hvad det er endda.

(Ser sig om). Genererer det dig, at altandørene står åbne?

ALMA.

Nei, de kan vist stå en stund endnu.

EVA. (ordner lidt.)

Så hyggeligt her er.

(Hun skynder sig ud).

ALMA (sætter sig ved bordet tilhøire, lægger armene på bordet og hodet ned på dem. Om en stund kommer Viggo Brandt stille ind fra høire, står lidt).

BRANDT.

Goddag – Alma!

[14] **ALMA** (farer op.)

Viggo! – hvor kom du fra? hvorledes kom du ind?

BRANDT.

Entrédøren stod oppe.

ALMA.

Mødte du ikke – Eva?

BRANDT.

Nei. Er herskabet ude?

ALMA.

Hvor tør du komme her, Viggo?

BRANDT.

Jeg skal tale med Valentin. Er han hjemme?

ALMA.

Ikke i øieblikket – men om en stund kommer han.

BRANDT.

Så får jeg vente; – eller komme igjen.

ALMA.

Men hvor *tør* du komme her?

BRANDT.

Har *jeg* gjort noget ondt?

ALMA.

Nei, nei – men du burde ikke rive op i dette; – for din egen skyld, mener jeg.

[15] **BRANDT.**

Å, jeg skal nok passe mine sager; pas du dine. Hvorfor er *du* her? Ikke for noget glædeligt, tænker jeg – at dømme efter den stilling, du indtog, da jeg kom.

ALMA (*ser ned.*)

Nei, det er sandt. (*i stærk sindsbevægelse, begynder at gå*). A, – ved du, at synet af andres lykke kan gøre en ond; – – jeg har følt mig så ond, Viggo....

BRANDT.

Andres lykke –? *Er* lykken da virkelig så overlag stor?

ALMA.

Å, de er som to barn.

BRANDT.

To fugle i et rede. (*ser sig om*) Her bor de altså. Å ja – det var mere end andre har råd til. Men derfor kan en vel være lige god, tænker jeg. (*Går omkring*).

ALMA.

Nu kommer Eva snart tilbage. Vil du ikke helst gå – og komme igjen siden?

BRANDT.

Å, det har vel ikke saadan hast. Jeg har ikke nødig at gjemme mig bort og er ikke bange hverken for hende eller nogen anden. Det kunde være ganske interessant at se hende igjen. Vi to har været ganske godt kjendte engang i tiden.

[16] **ALMA.**

Idag for et år siden, ja – hvor alt var anderledes! dengang var han netop kommen hjem fra udlandet – –

BRANDT (*står.*)

Ja, og dengang var det ham og dig – og mig og hende.

ALMA.

Men det varte ikke længe.

BRANDT.

Nei – det varte ikke længe.

ALMA.

Ja, – dengang! det er som det ligger et helt liv imellem – – min hele ungdom!
(*halv for sig selv*) Tænk, at jeg siger det! at jeg tør udtale det! å, men det gjør saa godt at tale, det var, som jeg skulde kvæles før! – – Husker du – husker du, når vi sad om bordet om aftnerne og han fortalte – – å, for et liv der var med ham bestandig! – Men alt dengang var det Eva, han talte for – hende han spilte og sang for – alt dengang – – å, jeg ved det!

BRANDT.

Ja – det varte ikke længe før hans evige forfængelighed var påfærde igjen. Sådanne egoister – (*knytter hånden*) når de bare rigtig kan få sit eget lys til at skinne, så – –

[17] ALMA.

Å, nei, Viggo, slig er ikke Valentin. Det var ikke bare egoisme – – han holder jo virkelig af hende.

BRANDT.

Undskylder du ham? – *Hun* elsked ikke *ham*, siger jeg – – ikke straks, ikke i førstningen. Og han kunde ladet hende være i fred. *Så* meget kunde han gjort for en ven. Af én grund til.

ALMA.

Hvilken grund?

BRANDT.

Å – det kan være det samme. – Men han så, hvad det gjaldt for mig, og han vidste, at du holdt af ham. Dere var ja så godt som forlovede, før han reiste.

ALMA.

Nei, Viggo, *det* var vi alligevel ikke. Vort forhold var altid mere roligt,

kameratsligt – ja måske mindst i den sidste tid, før han reiste. Men det kom i al fald aldrig til noget opgjør, nei, ikke med et eneste ord. Det er ikke for at forsvare ham, at jeg siger det, men fordi det er sandt. Og så fordi det er en trøst for mig. Så har jeg da ikke egentlig *mistet* ham.

BRANDT.

En fattig trøst! – jeg har ikke engang den!

[18] **ALMA** (*om lidt, ser på ham.*)

Mener du, at – *hun* virkelig var ved at elske dig – først?

BRANDT (*nikker.*)

Å ja – kan vel være. Hvem ved.

ALMA (*ryster på hodet.*)

Ak – jeg er bange for, det havde ikke været stort håb for dig – stakkars Viggo.

BRANDT (*irriteret.*)

Kan *du* vide, hvad der har været os imellem?

ALMA.

Dere blev jo aldrig dus engang.

BRANDT (*smiler.*)

Å, det har ikke noget at sige – tværtom. Havde ikke den – forgyldte don Juan været, så var hun måske min nu.

ALMA.

Ja, du havde måske kunnet tvinge hendes vilje, for din er stærk. (*Lytter*) Der gik det i entreen, det er vist Eva. – Hun går ud i køkkenet.

BRANDT (*har også lyttet efter.*)

Aldrig mod hendes vilje. Men jeg skulde vundet hende.

[19] **ALMA** (*går omkring.*)

Ja, far skulde vidst det – dengang han bestemte sig til at ta den finske sangerindes datter i huset, fordi fa'ren havde været hans ven! Vidst det – at han førte ulykken over sine egne børn!

BRANDT.

Å, det var ikke hendes skyld.

(Liden Pause).

ALMA.

Skal du ikke paa kontoret i eftermiddag?

BRANDT.

Nej, jeg er fri – for en gangs skyld.

ALMA.

Og jeg fra skolen. Jeg er begyndt med formiddagstimer nu. Men du arbejder vist for meget, Viggo. Du ser så anstrengt ud.

BRANDT.

Jeg? – A ja – – der kan være skyer nok, når vi skal tale om *det*. *(Efter en pause)*. Men er det mulig det, at hun kan være så aldeles bedåret og sætte al sin lid til denne lette fyren?

ALMA.

Å, du skal ikke sige, han er saa let, Viggo. Han har et let sind og er let bevægelig, men derfor kan han godt være dyb. Jeg er mere bange for, at Eva ikke er den rette for ham.

[20] BRANDT *(ler, trækker på skulderen.)*

Let – – dyb – –. Det bryr jeg mig pokker om – og kunde jo lige så gerne spørge: er *han* den rette for *hende*? Han er ialfald uefterrettelig, det kan jeg sige dig.

ALMA.

Hvorledes det?

BRANDT.

Å – jeg har møie nok med hans historier. Det er jo derfor, jeg er her.

ALMA.

Hvilke Historier?

BRANDT.

Tror du kanske ikke, han har havt historier? Å jo, som det sig hør og bør. Det har vi jo forresten havt nogen hver, saa for den sags skyld –!

ALMA.

Hvad er det da for Historier?

BRANDT.

Har – har fru Eva aldrig fortalt dig noget?

ALMA.

Nei, aldrig.

[21] BRANDT.

Saa ved hun det naturligvis ikke. Damer pleier jo fortælle hinanden sådant. Men det ligner ham. Han staar for hende som den «rene», hendes ideal – og hvad ved jeg? det har han sørget for.

ALMA.

Men hvad *er* det da?

BRANDT.

Nei, *det* forhold hviler nok paa temmelig falsk grund.

ALMA.

Ja, Eva stoler altfor blindt paa ham, det har jeg ogsaa sagt hende. Og så kan hun slet ikke saadan rigtig – hævde sin værdighed overfor ham. Det vilde kanske bare være en velgjerning at advare hende.

BRANDT.

Hm .... ja, den gode hr. Valentinⁿⁱ kunde ha så inderlig godt af lidt modbør – ikke for det! Han er kommen sovende til alting. Og han fortjener slet ikke hendes tro paa ham.

ALMA.

Men hvad er det da, han har gjort?

BRANDT.

Å, ikke just noget mærkeligt eller usædvanligt. (*Efter en pause, stærkt*) Men jeg

siger, det er usikker grund!

ALMA.

Hys....

[22] **EVA** *(et øieblik efter, fra høire. Hun farer let sammen, idet hun ser Brandt. Han ser vist paa hende og hilser stivt).*

Goddag – Brandt, De her? det er længe siden, jeg har set – – – *(hun rækker ham hånden, han tar den).*

BRANDT.

Ja, det er en stund siden. Jeg er her for at tale med Deres mand, frue – med Valentin.

EVA

Han er ikke hjemme nu, men vi venter ham. Vil De ikke sidde ned – *(hun gjør en bevægelse mod bordet tilhøire).*

BRANDT.

Tak, jeg ved ikke – jeg burde vel heller komme igjen – –

EVA *(som er blet roligere.)*

Å, De kan vel sidde et øieblik og prate lidt.

BRANDT

Vel, paa fruens eget ansvar – om jeg skulde komme til forstyrrelse. Jeg mener, De vil vel helst være alene, når han kommer. *(Han har sat sig).*

ALMA *(Tar et hekletøi og sætter sig ved det mindre bord).*

Å, hun har jo saa alligevel mig – til at plage hende.

EVA *(ser på Alma, ler og sætter sig også.)*

Hvorledes har De det?

[23] **BRANDT.**

Å, jo, jeg takker –. De har det godt, ser jeg?

EVA

Ja – jeg synes ikke, verden er så slem endda.

BRANDT *(ser hele tiden meget på hende.)*

Og det endda Deres mand er borte. Har han været længe borte?

EVA.

I tre Dage.

BRANDT.

Og lar Dem alene tilbage?

EVA.

Han var nødt til at reise; det var et længe aftalt møde med en engelskmand, Mr. Blount, som skulde komme hid i høst. Han har gjort Valentin flere tjenester. De skulde ud og seile og skyde lidt. *(Efter en pause)*. Forresten har jeg ikke været alene. Alma har været her så meget hun kan,

BRANDT *(smiler.)*

For at beskytte Dem?

EVA.

Det behøves ikke, jeg er slet ikke bange. Hvem skulde gjøre mig noget midt i en stor by – og inden døre?

[24] **BRANDT** *(læner sig tilbage.)*

Å, – – det er saa underligt med store byer, de kan rumme meget. Det er saa mangt, som kan hænde. – I en stor by findes der just mange slags mennesker, frue, baade onde og – –

EVA.

Jeg håber, de lar mig være i fred. Jeg har aldrig gjort dem nogen fortræd.

BRANDT.

Nei – – ganske vist ikke. *(Efter en kort stilhed)*. Men De maa erindre én ting, fru Eva – – at De er ikke mere bare Dem selv, men en Del af en anden. Vi kan ta et eksempel: Hvis nu Valentin – ja – hvis Deres mand havde fiender, kunde det ogsaa komme til at gaa ud over Dem.

EVA.

Ja, vi skal jo dele byrden; – det var ikke mere end rimeligt, at jeg stod ved hans side, naar han blev angrebet – selv om jeg ogsaa skulde modta et hug

iblandt.

BRANDT (*rask.*)

Men om nu Deres mand havde uret?

EVA (*overrasket.*)

Uret – – hvorledes –?

[25] **BRANDT.**

Ja, sæt –.

EVA (*resolut.*)

Men det har han ikke. Valentin har aldrig med vidende og vilje gjort noget menneske ondt – det er jeg vis på.

BRANDT.

Hvad mener De med at gjøre ondt – fru Eva?

EVA.

Jeg tror, jeg har læst: At tilføie skade på legeme eller sjæl.

BRANDT.

Eller begge dele?

EVA.

Ja, naturligvis.

BRANDT.

Nu vel; – la os da sætte, at Valentin – alligevel havde gjort et menneske skade paa denne måde, og at han ved at gjøre dét på samme tid havde skadet, begået uret mod *Dem*? Vilde De da endnu stå ved hans side? vilde De ikke da gå over til dem, som angreb ham?

EVA.

Hvorfor behøver vi at sætte sådant. Jeg forstår ikke hvad De mener – – og jeg synes, dette er saa uhyggeligt.

[26] **ALMA** (*reiser sig.*)

Nei, Viggo – hvorfor skal du nu komme med sådant noget? hvad *skal* det

betyde?

BRANDT.

Ja, jeg ber om forladelse. Men vi jurister er så vant til at gøre tankeexperiment, at de falder os i munden både i tide og i utide.

EVA *(efter en pause, ser på ham.)*

De har jo kjendt Valentin længe – har De ikke?

BRANDT.

Jo, jeg tænker omtrent så længe som Deres halve liv, frue. Vi gik på skolen sammen, som De ved.

EVA.

Og jeg har ikke kjendt ham i mere end et år. Det er jo meget kort, men –

BRANDT.

Å, paa den tid kan meget opleves – og meget fortælles. De maa jo nu kjende Deres mands liv ligesaa godt som jeg og endnu bedre; – i det forhold fortæller man jo hinanden alt.

EVA.

Jeg ved alligevel lidet. Jo, på en måde meget, men – ja, jeg synes, jeg kjender ham så godt. Men der findes kanske ting, han ikke bryr sig om at tale om. Og så spør jeg ham ikke – – endda jeg i grunden ikke kan fordra hemmeligheder.....

[27] BRANDT

Nei, dét synes jeg, De har så ret i. Hemmeligheder .... og gamle venner, de burde ikke være til. Hvad vilde De nu f. ex. sige, om jeg fortalte Dem, at jeg har noget her i min lomme, som jeg ikke tør betro Dem, men må levere i Valentins egne hænder? Vilde De ikke bli jaloux på mig?

EVA.

Ja, det kom jo an på, hvad det var. Det kunde jo være sådan en – vixel eller noget lignende, som herrer pleier at gå med. Og da vilde jeg bare helst slippe; – for jeg kan aldrig forstå det rigtig.

BRANDT.

En vixel – – (*ler dæmpet*) den var sandelig ikke så gal! en forfalden – ja, hvem ved? En vixel, som skal indfries! – – (*lidt stilhed, han reiser sig*) Forresten var det nu ikke så alvorlig ment, frue, med den hemmelighed. (*Han tar et papir op af lommen*) De kan vist så godt levere Deres mand denne – vixel, uden nogen forklaring.

EVA (*tar imod brevet.*)

Det kan jeg vist. (*De kommer til at se på hinanden, der blir en temmelig lang pause*).

BRANDT. (*lidt usikkert.*)

Og så – tror jeg, jeg vil anbefale mig, frue – og heller komme igjen. Jeg burde og skulde jo tale med Valentin – træffer ham vel senere. Godaften! (*Han bukker for Eva, som stille gjengjælder hilsenen, nikker til Alma og går. Under de følgende scener mørknes det lidt efter lidt*).

[28] EVA (*følger ham adspredt med øinene, vender sig om, noget bleg. Hun ser sig om i værelset*).

Dette var en rar konversation – jeg synes, han talte så underlig hele tiden. (*Hun trykker hænderne mod ansigtet, gyser let*). Hvor koldt det er her – – det er sandt, dørene står jo åbne. (*Hun lukker altandørene*).

ALMA (*som har gåt fra og til under den sidste del af forrige samtale, tar imens brevet, som Eva har lagt på bordet, ser på udskriften. Sætter sig på sin plads fra før*).

Det ser næsten ud som en damehånd.

EVA.

Ja – jeg tror det er en damehånd. (*ringer, til pigen som kommer*) Vær så snil at lægge lidt i kaminen.

(*Hun sætter sig i en lænestol, mens der lægges i, pigen går, efter at ha fåt det til at brænde*).

ALMA (*efter en pause*).

Jeg synes, det er skammeligt af ham, hvis han gjemmer noget for dig, som du har ret til at vide....

EVA.

Å – sig ikke noget nu, Alma. (*Hun reiser sig, går hen til ilden og stirrer ind i den*;

derefter til bordet, tar brevet, ser opmærksomt på det, lægger det hen på et fjernere sted i værelset. Sætter sig i lænestolen med albuerne støttet i fanget og ansigtet gjemt i hænderne. Om lidt tar hun den fra). Vemodig. Å, hvor lidet jeg egentlig kjender til livet og verden – og mennesker! derude er vist saa meget ulykke – – og sorg! Men mit liv, det har været så stille – ja, helt fra jeg var barn og bode sammen med far i to små [29] værelser, og han var så syg – – og jeg så næsten aldrig andre end hans musikelever! det står så underlig klart for mig altsammen – med én gang – mit liv, som det var, og er!

ALMA.

Ja, i mørkningen kan en komme til at tænke på så meget – –

EVA.

Jeg har ikke villet vide om andet end denne min kjærlighed og lykke – – jeg har vist levet bare i min egen verden; – – skal det bli anderledes nu? Hvad er det da nu? – – Å, når man begynder at tænke på noget, da kan det svimle så underlig for en, du! (ser sig om) Alt det, jeg ser omkring mig, – det synes så fremmed, så uvirkelig – som jeg ikke ved, hvem jeg er, hvor jeg er –? Og Valentin – Valentin –! (forvildet, pressende hænderne mod øinene).

ALMA (reiser sig, hen til hende.)

Nei, Eva – Eva! du blir syg af dette, – du får ikke sidde der og skræmme dig selv op! nu må jo Valentin straks komme, så kan du tale med ham selv, – og så skal vi få lampen ind. Hører du, Eva – –.

EVA (roligere.)

Ja, nu kommer han jo. Det er jo ikke noget, han holder jo af mig! (mildt givende sig hen i det) Han [30] elsker – elsker, sådan som jeg – – det er sandt – – han kunde ikke være mod mig, som han er, hvis han ikke gjorde det! hvad er det så? – – nei, han kunde ikke – kunde ikke – –. (Hun falder hen i en foroverbøiet, grublende stilling. Straks efter ringer det. Hun farer op).

ALMA.

Der er han! nu skal jeg bede om lampen.

(Går ud til venstre). (Valentin Skytte, et øieblik efter fra høire, han er turistklædt og bærer et gevær).

EVA (*imod ham, kaster sig med heftighed i hans arme.*)

Valentin!

VALENTIN.

Eva! – Se så! (*ler*) men for guds skyld vogt dig da! tænk, *om* nu geværet havde været ladt! Tænkte du slet ikke på det?

EVA.

Nei, det gjorde jeg sandelig ikke! Og selv om så var, så var jeg måske død nu – – og fik aldrig, aldrig vide andet end at du var glad i mig!

VALENTIN.

Ved du noget andet, om du lever kanske? Det var en underlig tale, det. (*ser paa hende*) Skulde jeg skudt min hvide due? Så – kjæreste – nu sætter vi det farlige vaaben fra os. (*Gjør det, kommer tilbage*) Rigtignok er du en sjelden fugl, ja, den sjeldneste af alle, jeg har gjort jagt på; – men ikke engang vingeskyde dig vilde jeg, du skal få fly ^[31] frit! – (*Tar hendes hånd og drage hende ind til sig*). Men jeg tror, du ordentlig skjælver, barn! Hvad er det? (*ler*) sad du her i halvmørket og var mørkræd? Hvad var du bange for?

EVA.

Ingenting – – ingenting *nu*. Tænk at du er her, Valentin. (*Pigen kommer ind med lampen og går igjen*). Så, nu kan jeg da få se dig rigtig. (*ler*). Får jeg se på dig! Å, så glad og kjæk og frisk. – –

VALENTIN.

Ja – jeg gik ikke tilbunds med seilbåden denne gang! Får så *jeg* se på *dig*! (*han holder hende ud fra sig*). Også glad og frisk vel? Lidt bleg, synes jeg, – hvad?

EVA.

Å – jeg har længtet så efter dig!

VALENTIN.

Ja, jeg også! (*omfavner hende, slipper, betragter hende*). Og så har du klædt dig aldeles i hvidt!

EVA.

For sidste gang i år! jeg tog den på idag, endda så høstlig det er; – men i formiddag skinned solen, og den mindes så om i sommer!

VALENTIN. (*ser på hende.*)

Ved du rigtig selv, hvor rørende du er, som du står der, med foldede hænder, og ser så alvorlig ^[32] på mig? – Der står et billede for mig (*med hånden over øinene*). ja, jeg husker ikke hvorfra, men jeg må ha set det et eller andet sted – – dernede. Du ligner en præstinde – eller en ung vestalinde – – en «Psyche», tror jeg, det var .... (*ler*). Ja, nu skal jeg være Eros!

EVA.

Jeg flyr ikke fra dig! – og du ikke fra mig, vel? (*ser på ham og smiler*). Du ved – Eros havde jo også vinger, og det var vist en ustadig krabat – –.

VALENTIN.

Han blev den bedste ægtemand i verden.

EVA (*lænende sig til hans skulder, tænker efter.*)

Ja, det gjorde han jo; de blev lykkelige – tilslut.

VALENTIN.

Du siger det så sørgeligt. Når enden er god, er jo alting godt – ikke sandt?

EVA.

Jo, jeg tænkte bare – at al den modgang kunde vist været spart.

VALENTIN.

Hvorledes?

EVA.

Han skulde ikke skjult sig for hende.

[33] VALENTIN.

Det havde han vel måske sine grunde til. Han mente det godt, og desuden (*med lune*) hvor var så historien blet af? Den skønneste af myter var aldrig blet til!

EVA.

Nei – og de var måske heller aldrig blet så lykkelige, om de ingen sorg havde

havt.

VALENTIN.

Og alligevel, Eva .... vilde jeg nok bede Vorherre bevare os for, at en lignende modgang skulde ramme os. (*ler*). Nu ja, *det* er vel ingen fare for heller. Ulykken kom, fordi de to ikke havde den gjensidige tillid – og den har jo vi – ikke sandt?

EVA (*nikker.*)

Jo.....

(*Det ringer på entréklokken.*)

VALENTIN.

Og så står vi ialfald to sammen, om ulykken skulde komme fra en anden kant. Er der ellers ingenting hændt, mens jeg var borte?

EVA.

Hændt –? nei – – ikke det jeg husker. –

VALENTIN.

Der er ikke kommet noget bud fra – mor? ikke noget brev fra hende til mig?

[34] EVA.

Nei, men .... (*hun ser sig om og går et par skridt.*)

EN PIGE (*kommer fra entréen tilhøre.*)

Den herre, som var her for en stund siden, er kommen igjen og spør, om han må få tale med ingeniøren.

VALENTIN.

Hvilken herre?

PIGEN.

Jeg ved ikke, hvem det er.

VALENTIN (*ser spørgende på Eva.*)

EVA.

Det er .... Brandt.

VALENTIN.

Brandt? har *han* været her?

EVA.

Ja, han var her. – Det er måske bedst, jeg går så længe –.

VALENTIN (*til pigen.*)

Bed ham være så god at komme.

(*Eva og pigen går hver til sin side.*)

VIGGO BRANDT (*om lidt, fra højre.*)

VALENTIN (*går ham imøde, venligt, lidt forlegen.*)

Goddag, Viggo, det var da overraskende – og glædeligt Også (*rækker ham hånden.*)

[35] BRANDT (*modtar den ikke.*)

A, det var ikke netop ment som nogen visit. Jeg havde ikke tænkt at forstyrre en hjemkomsts mulige sødme; – men jeg har et ærend til dig, som det haster med.

VALENTIN (*koldere.*)

Så sig fra. Vil du ikke sætte dig?

BRANDT.

Tak, det behøves ikke. – Det er Ottilie altså ... jeg var for tre dage siden der oppe og kan hilse fra hende.

VALENTIN.

Ottilie? Hvad har jeg med det? Hun har ikke lov at sende mig nogen hilsen.

BRANDT.

Det får ikke hjælpe. Jeg er nu alligevel overbringer af den.

VALENTIN.

Hvad vil hun mig? Det er jo forbi – – dødt og magtesløst. Hele forholdet hører fortiden til.

BRANDT.

Så? Vel ikke så ganske. Det kaster sin skygge. Hun var syg mandag og var gåt tilsens. Så sendte hun bud efter mig og sa, hun vilde og måtte tale med dig. Jeg

havde tilfældigvis hørt, at du var bortreist og kunde ingenting gjøre ... men nu ved du besked.

[36] **VALENTIN.**

Å, det har vel ikke noget videre på sig. Du har ikke været der siden?

BRANDT.

Nei.

VALENTIN.

Så er hun sandsynligvis bra igjen.

BRANDT.

Fordi om *jeg* ikke har været der?! hun kunde gjerne være død for den sags skyld. Jeg har ikke tid til at rende omkring til dine gamle flammer; jeg har næsten ikke et øieblik fri fra kontoret.

VALENTIN.

Å, det er vel bare kapricer, som vanlig. Man kan jo aldrig ha fred.

BRANDT.

Nei, det ser ud til det. For der kom et brev også nu igårftes, som jeg skulde bringe dig. Jeg leverte det her før –.

VALENTIN.

Så – –

BRANDT.

Hun *var* alvorlig syg altså. Det var bare dét, jeg vilde sige .... syntes jeg måtte tale med dig selv, når jeg har lovet det....

VALENTIN.

Jeg skal naturligvis se til hende.

[37] **BRANDT.**

Ja, det var ikke mere end kristelig barmhjertighed. Jeg kan ikke sige, du holder hende videre flot. Hun havde ingenting fåt de to sidste måneder.

VALENTIN.

Sa hun det? Hun fik dobbelt før jeg reiste; – til udlandet nu.

BRANDT.

Og din lille datter gik der for lud og koldt vand.

VALENTIN.

Fordi hun er en dårlig mor.

BRANDT.

Og så fordi hun er syg, kanske. Og trænger medicin og pleie og tilsyn m. m. Men *nu* har du formodentlig ikke øie for den side af sagen. Ja – så går det! Kan du huske for bare lidt over 4 år siden, dengang barnet blev født? Jeg tror sågar, du tænkte paa at gifte dig med hende dengang.

VALENTIN.

Ja – det var ialfald kanske mere end *du* vilde gjort. Men hvis du kan ha nogen fornøielse af at være min samvittighed, så er den dig vel undt. Jeg forstår det til og med – at du har nogen grund til at være bitter.

BRANDT.

Ja, så var det ikke mere. (*vil gå*).

[38] **VALENTIN.**

Viggo .... går du nu med en gang, uden et eneste godt ord? Kan vi da ikke være venner...

BRANDT.

Å, – venner – det er jo bare *ord* – –

VALENTIN.

Ja, tro mig, jeg forstår dig, jeg kan sætte mig ind i, hvordan du har det, og du har min fulde sympati – –

BRANDT.

Jeg trænger ikke din sympati; – og bed mig ikke bli; da kunde jeg komme til at sige mere end jeg vil.

VALENTIN.

Nu ja, så tal heller ud og la *mig* få tale! Jeg har ofte havt trang til at

retfærdiggjøre mig for dig, fordi jeg har vidst, at du har gåt ud fra feilagtige motiver.

BRANDT.

Jeg spør snart ikke mere efter motiver, men bare efter fakta. (*Valentin går hen og lægger et par vedtrær i kaminen. Dæmpet:*) Å, jeg er jo gal – at jeg har set hende igjen!

VALENTIN (*kommer tilbage*).

Ja, men det er ikke retfærdigt. Og saa godt skulde du kjende mig, at du vidste, hvor langt det har været fra mig at ville krænke dig eller gjøre dig ondt.

[39] **BRANDT.**

Jeg er lige glad med din gode hensigt, den kan ikke hjælpe mig. Faktum er, at du har handlet som en egoist.

VALENTIN.

Hør nu – –

BRANDT.

At du – la mig se – ialfald to gange har handlet som en troløs ven. Første gang for 5 år siden overfor Ottilie. Du tog hende fra mig; jeg led og græmmed mig og – glemte. Men nu igjen, for et år siden gjorde du det samme. Og nu glemmer jeg ikke.

VALENTIN.

Ja, skinnet er imod mig, men herre gud, hvad skulde jeg gjøre? Jeg kan da ikke for, at – – (*ryster på hodet, smiler*) jeg forsikrer dig, der var ikke spor af beregning i dette.

BRANDT.

Nei, naturligvis. Du gjorde ingenting for at få dem indtaget i dig.

VALENTIN.

Jeg var simpelthen *selv* taget – jeg elsked – deri ligger hele hemmeligheden! Begge gange mødte det mig noget, som fik mig til at sætte ind det bedste af mig selv. Det var mig umulig at la være. Kan man forklare sligt? Det er jo magter her,

vi ikke selv rår over.

[40] **BRANDT.**

Ja, dét er en deilig undskyldning for forbrydelser.

VALENTIN.

Du får kalde det, hvad du vil. Men *jeg* har aldrig nogensinde i mit liv følt mig saa opfyldt af kærlighed til alt og alle og så istand til at gjøre noget virkelig godt, som netop disse gange.

BRANDT.

Ja, det høres jo bra. Og hvor mange gange er det så egentlig, du har været i den tilstand? Ti du er da, ja, uden fornærmelse, det ustadigste menneske, jeg har kjendt.

VALENTIN.

Nej, der gjør du mig nu egentlig uret. Med mig var det jo *aldrig* alvor, undtagen just disse to gange....

BRANDT.

Hm, – for så vidt så – kunde det jo altid været nok at stifte familie én gang, synes jeg.

VALENTIN.

Å, hvorfor skal du nu rive det op igjen? Tror du ikke, det piner mig selv. Jeg er jo syg paa sjælen – syg – siger jeg dig! (*går lidt omkring*) En ligger paa sine gjerninger – ja, selv nu, jeg endelig har *fundet* det – dette, som jeg gennem flere år bestandig har søgt, uvilkaarlig, uden at vide af det.

[41] **BRANDT.**

Og hvad er så det, om jeg maa spørge?

VALENTIN.

Ja, – det kan vel mere føles end forklares ... Men det *er* så, og det er vel også nedlagt i vor natur, dette, at vi *søger*, vi mennesker, lige fra vi blir os selv bevidste. Jeg har ialfald følt det så lige fra jeg kom ud i livet: denne brændende trang til at beundre, *elske*, ikke alene med sanser, men med sjæl – som man kan

det, når man står overfor det, som gjør en bedre; – en længsel efter dette, som vi ved *må* være der, fordi – ja, fordi – (*trækker på skuldren*) en bærer det jo i sig .... i forestillinger og billeder .... det er igjen denne *natur*, som vi aldrig kommer fra...

BRANDT.

Hm; – jeg vidste ikke, at det var *den* slags høie idealer, som foresvæved dig ligeoverfor damer af halvverdenen.

VALENTIN.

Å – hvad véd man i den alder rigtig at skjelne det høie fra det lave – det solide fra det usolide! Sådan en gut på tyve år eller lidt mere! han kan finde sit «ideal» i en skuespillerinde af tredje rang, en statsraadsdatter – eller en bodegapige! og er man så dertil forsynet med et altfor varmt hjerte og kanske en altfor vel fylt pung – å ja, så kan ens liv komme til at opvise feiltagelser! Man stormer frem, man gribes, føler en magt i sig, ^[42] en magt som af det gode! Man er *lykkelig*, *lever* med hver fiber – det går så let, altfor let at handle! – Otilie var en sådan for mig. Hun blænded mig ved sit udseende, som lovte saa meget, ved sin originale umiddelbarhed – det var, som jeg var kommen ud at seile en morgen for den friskeste brise! – – Men så er det forfængelighed, altsammen. Man bryder sig mod en anden sort natur, just noget, en ikke kjender, ja, men ikke det, en har drømt om! Og det blir ikke harmoni, men falske, skurende toner – –

BRANDT.

Ja – og imens er pigebarnet ødelagt, eller sidder igjen med skuffede forhåbninger – – og så går man til den næste!

VALENTIN.

Å ja ... selv skuffet, som kvinderne kan skuffe .... så en taber troen både på sig selv og dem!

BRANDT.

Og hvad garanti har du så for den «næste»? hvad hun for dig? Vogt dig! Hvad dét angår kunde jo det sidste bli værre end det første.

VALENTIN (*ler, ser på ham.*)

Du er ikke dig selv, menneske! – La være med dét – det nytter dig så alligevel

ikke.

[43] **BRANDT.**

Du tror, du har lykken grundfæstet?

VALENTIN.

Ja, jeg tror, jeg har hjemmet grundfæstet, hjemmet og lykken – hendes og min! Jeg tror på hende og hun på mig.

BRANDT (*ironisk.*)

Og hvad har du bygget dit hjem og din lykke på? Er det et «sandt» forhold, som digterne taler om? Eller er det bygget paa «fortielsens hule grund?» Kjender du hende, og hun dig – fuldt ud? – Har du f. ex. fortalt hende om dine «feiltagelser»?

VALENTIN.

Nei. Hvorfor skulde jeg bebyrde et skyldfrit væsen med tanker på vildfarelse og synd og skam? Jeg har en følelse, som jeg vilde krænke hende ved det – fornærme hendes tillid til mig!

BRANDT.

Der ser du! du tror ikke på dig selv overfor hende, du tør ikke være dig selv, ikke vise dig som du er! du tror ikke, hun *tåler* at kjende dig! (*ler hånlig*) det er jo en stærk tro, grundfæstet på en klippe! – – Og nu *hun* –? kjender du hende? var der ikke en tid, da du ikke kjendte hende?

VALENTIN.

Å, ti med dig! det er jo det rene vanvid alt, hvad du siger.

[44] **BRANDT.**

Å ja, et år er jo rigtignok en lang tid! Og man har jo den sikreste garanti i et omstreiferliv med en artist og en omreisende sangerinde; – – du kan sige, du endelig er nåd til det solide!

VALENTIN (*opfarende heftig.*)

Nu vil jeg rå dig at holde op! – Du egger – – du trækker ufred ind i huset! Og husk så på, at det er min hustru, du taler om!

BRANDT (*ude af sig selv.*)

Ja, din! men jeg kjendte hende før du! og før du kjendte hende var hun *min!*
(*Liden pause.*)

VALENTIN (*roligere.*)

Å – – du er gal.

BRANDT.

Spørg hende selv og se, om hun nægter! (*går nærmere hen til ham, de ser hinanden fast i øinene. Brandt dreier sig om, går mod udgangen, vender sig.*) Så, nu ved du *sandheden*. Farvel! (*Han går.*)

VALENTIN (*ser efter ham, ryster på hodet.*)

Han er gal, skinsyg – rasende! (*går lidt op og ned på gulvet.*) Å, det er jo umuligt! – men hun havde måske talt med ham! hun var så underlig før – – (*blir stående og se hen for sig.*)

[45] **EVA** (*i døren til venstre.*)

Jeg hørte, han gik. Hvor længe dere talte ... var det noget vigtigt?

VALENTIN.

Å. – – (*ser på hende.*)

EVA (*kommer nærmere.*)

Du ser så tankefuld ud. – Men vil du ikke spise nu, Valentin, du kan vist trænge det. Alma er derinde ogsaa – –

VALENTIN.

Jo vist. – (*Spørger rask.*) Talte du med Brandt før, da han var her?

EVA.

Ja – – han sad en stund. (*hurtig.*) Det er sandt, jeg glemmer jo – – her er et brev til dig.

(*Leverer ham det, han bryder og læser.*)

PIGEN (*fra venstre.*)

Nu er det anrettet, frue.

EVA.

Tak. Vil du ta *den* lampen med – den lyser så godt. (*ser på Valentin.*) Skal vi gå

–?

VALENTIN *(svarer ikke, pigen går med lampen. Det lyser endnu fra kaminen).*

[46] **EVA** *(uroelig.)*

Hvad er det? er det noget slemt? – å, – hvad er det?

VALENTIN.

Ikke noget videre, kjære – hvad er du bange for? Men jeg blir nødt til at gå ud i byen. Vent ikke på mig; sæt dere tilbords. Jeg tar en vogn – og er forhåbentlig snart tilbage igjen. *(Vil gå).*

EVA *(stanser ham, lægger de foldede hænder over hans bryst).*

Valentin! å, sig mig, hvad det er, *denne* gang .... gå ikke fra mig, jeg er så bange .... bange for at være alene nu!

VALENTIN *(med nogen kulde.)*

Jeg forstår dig ikke. – *(ser på hende)*. Hvad er det? du pleier da ikke at være sådan –. Hvad er det, som har sat dig i slig bevægelse i eftermiddag? *(Står lidt som han venter, fører hende mod døren, mildere)*. Se her, vær nu fornuftig! *(Alma kommer i det samme)*. God aften, Alma! Vil du ikke passe på min hustru? jeg er nødt til at gå min vei.

ALMA.

Så snart! *(dæmpet til Eva, som har sat sig ned)*. Hvad er det med dig? er du syg?

[47] **EVA** *(svarer ikke, følger Valentin med øinene. Han er gåt hen til et skrivebord med udskårne skabe i et hjørne af værelset, tar et nøgleknippe og låser op en skuffe og et af skabene. Man hører klang som af sølvpenge, han lægger papirer og sedler i en tegnebog, låser igjen og gjemmer bogen og nøglerne i sin brystlomme).*

VALENTIN.

Se så! sid nu ikke her i mørke, mine damer! gå ind, hvor der er lyst og tænk på noget hyggeligt til jeg kommer tilbage! – *(Han går)*.

EVA *(farer op og lytter et øieblik.)*

Der gik gangdøren –! Han la brevet derned – i skuffen, tror jeg .... og nu går han .... derhen, til hende – – ja, hvor?! *(Hun går op og ned på gulvet og vrider hænderne)*.

ALMA.

Vilde han ikke sige dig det?

EVA.

Nei – nei, jeg ved det ikke, ved ikke .... å gud, at han ikke sa mig det! jeg må jo tro, at det er noget ondt. – (*stanser, begynder at gå igjen*). Nei – nei – nei! Jeg kan ikke tro det. Han må jo ha grunde, som han sa før; men han skulde sagt mig det, da han så, hvor angst jeg var .... å nei .... jeg tror ikke, han skjønnte det engang –! Han vidste jo ikke, hvor jeg var skræmt iforveient!

[48] **ALMA** (*grundende.*)

Ja, *noget* må det være. – Og det var stor uret af ham at skjule det for dig. Der ser du, Eva, du har føiet dig alt for meget efter ham.

EVA.

Å, jeg har jo slet ikke tænkt på, at der *var* noget at skjule .... ikke tænkt på noget, som heder falskhed, bedrag .... for nogen stygge ord! Og det har allsammen faldt så ganske af sig selv. Han har altid været saa kjærlig og god!

ALMA.

Det er ikke noget at takke ham for. (*Halv for sig selv*) Ja, ja – Valentin, Valentin! Å, de mænd, de er vist alle sig selv lige!

EVA (*går, standser igjen, lægger hænderne om hodet.*)

Om jeg kunde finde rede i dette! er det nødvendig, at jeg har det så ondt – så ondt som nu? Skal jeg ikke tro ham? det er jo bare et brev – (*en tanke slår hende*) kunde det være fra hans mor? (*forvildet*) nei, nei, det er jo ikke .... det er jo en ganske anden skrift .... (*Hun kaster sig i en stol med hænderne for ansigtet*)

ALMA (*efter en taushed, reiser sig.*)

Ja, men nu er der jo ikke noget at gjøre ved det, Eva. (*Hen til hende*) Kom nu, så går vi derind – – hvor det er lyst!

[49] **EVA** (*tar hænderne fra, i tanker.*)

Husker du ... Brandt talte om, at han havde fiender. Tror du ... at det er fare ... nei, nei, det er jo umulig! En dame ... (*efter en pause*) Jeg skulde kunne tåle *visheden*, men ikke dette – – (*sagte*) Bare lukke op derborte – så vidste jeg det!

brevet ligger derinde.

ALMA.

Er du gal! – hvordan ved du det?

EVA.

Jeg så jo, at han la det derind, jeg er næsten sikker på det.

ALMA.

Turde du virkelig gøre det, Eva? Nei, kom nu, vogt dig! det vilde være altfor resikabelt!

EVA (*reiser sig, energisk.*)

Ja, men forstår du ikke – – jeg *må* jo ha klarhed i dette! Når jeg først har begyndt at tænke på det! før kan vi to aldrig bli lykkelige! Det har jeg læst også, at fordølgelse i et sådant forhold er det farligste af alt. Hvor sandt det er –! det kan gå, så længe en ikke tviler, men da – –

ALMA.

Ja, *retten* har du – –

[50] **EVA** (*næsten hviskende, forfølgende sine egne tanker.*)

Han vil ikke sige mig det. Bare lukke op – – så vidsteⁿ² jeg det! vidste måske, at det ikke var så slemt, som jeg tænkte. Men om det nu var meget værre –? å, gud – at jeg kan tænke så – –! men jeg *må* jo vide det, hvad det så er ..... jeg må vide det, før han kommer! – ja, klarhed .... bare klarhed.....

ALMA (*forskrækket.*)

Du er aldeles fra dig selv, Eva, – du kan ikke styre dig!

EVA (*stryger sig over øinene.*)

Jo, jo. (*ser sig om*) Det er sandt, han tog jo nøglerne med sig! men måske en af mine passer – –

ALMA.

Mener du virkelig –? ja, gør hvad du vil, jeg tør ikke råde dig – du er syg! men det siger jeg dig, at *jeg* vil ikke ha noget ansvar – –

EVA (*ser sig om igjen, roligere.*)

Hvor mørkt og uhyggeligt her er. Jeg vil hente lys. (*Hun går*).

ALMA (*ser efter hende, ryster på hodet og begynner at gå op og ned på gulvet*).

[51] **EVA** (*kommer tilbake med et nøgleknippe og et enkelt, brændende lys, som hun sætter fra sig. Begynner at prøve nøglerne i skrivebordskuffen, den ene efter den anden. Alma står og ser til et stykke fra*).

Den passer ikke, den er for stor, – og det må være hul i. Der er en – – nei, den går ikke ind – – ikke den heller; – – hvad skal jeg gjøre, der er ikke flere med huller. (*Kaster nøglerne*) La mig se .... nøglen til bogskabet .... til mit sybord....

ALMA (*uwilkarlig*.)

Eller til *dit* skrivebord, Eva – –

EVA (*hurtig ind til venstre og kommer tilbake. Prøver igjen*.)

Nei, nei – det går ikke! – Denne da? (*Hun setter en ny ind, prøver længe, tilsidst får hun dreiet om og låsen går op*). Den gik – – (*stanser forfærdet et øieblik*) å gud! (*febrilsk*) Videre – enden paa det! (*Hun leder mellem papirerne, ser på enkelte*). Der er det, ganske riktig – – i konvoluten! (*Står et øieblik med det i hånden, åpner så*) Bare noen ord – – med blyant. (*læser*) «Doktoren siger, at min tilstand er betænkelig, og at det kan gå hurtig. Siden jeg sendte bud til dig, er det blevet til stærk lungebetændelse. Kom så snart du kan – jeg må tale med dig om, hvad vi skal gjøre med barnet». (*Hun lar papiret falde, står bleg og stille, siger sagte nogen ord, de sidste høres halvhøit*) – og mo'ren ligger for døden –. (*Lægger hånden over øinene, grublende*) Men jeg ved ikke mere end før – var det, før han kjendte mig – – eller –? Hvorfor har han ikke sagt [52] mig noget? Det kan ha været fordi han skammed sig ..... eller fordi det varer ved endnu – –? Ved du ingen, ingen ting om dette, Alma?

ALMA.

Nei – jeg har ingenting vidst. Men nu har vi jo sort på hvitt for det. Han har altså bedraget dig skammelig....

EVA.

Det er ligesom jeg ikke kan tænke, det går rundt altsammen. (*Sætter sig, læner sig mat tilbake. Om lidt, dæmpet, tankefuld, halv for sig selv*). I dette øieblik ligger

hun kanske og dør – – og *han* er hos hende. Å – gid det var mig! (*Hun hviler hodet i armene på bordet; sidder lidt, – så farer hun op*). Hvor gjorde jeg af brevet? (*Hun tar det op*).

ALMA.

Ja, efter dette kan du da ikke leve med ham. Ingen kvinde, som har agtelse for sig selv vilde kunne gjøre det. Så langt er vi da kommen, gud ske lov!

EVA (*forfølgende sine tanker.*)

Skal jeg sige ham, at jeg ved alt? Jeg ved ikke. Men dette må vel gjemmes –. (*hun går mekanisk hen til skuffen, lægger brevet ind, låser igjen og vil ta nøglen ud; den går ikke, hun arbeider med den en stund*).

ALMA.

Får du ikke låst igjen?

[53] **EVA.**

Jo. Men nøglen sidder fast, jeg kan ikke få den ud. Prøv du!

ALMA (*prøver en stund forgjæftes.*)

Nei – den går ikke!

EVA.

Den går ikke. Når han nu kommer, så forstår han alt. (*Forvildet*). Hvad vil *da* ske? Vil det *da* bli klarhed? Jeg ved ikke; – nu får det komme som det vil –! men vil den da ikke gå – – (*hun prøver igjen*).

VALENTIN (*i overtøi, i døren tilhøre. Alma ser ham i samme øieblik og flyr. Han blir stående og se på Eva*).

EVA (*ser ham tilsidst; hun farer forskrækket sammen og trækker sig et par skridt tilbage. Siger afbrudt.*)

Valentin .... jeg måtte vide .... jeg holdt ikke ud....

VALENTIN.

Og nu ved du – –

EVA (*gjemmer ansigtet.*)

Alt!

VALENTIN.

Alt ... (*går hen til hende, tvinger hendes hænder fra, ser på hende*). Hvem er du da? (*slipper, står lidt*), å, så (*ler*) jeg forstår ... han talte vel om *det* også, han, som var her. Og så skulde du undersøge.... hvad?

[54] EVA.

Nei, nei, det var min egen skyld .... (*ser på ham*) å, Valentin, – Valentin....

VALENTIN.

Ja, du tror ikke på mig mere! (*smertelig*) å, hvorfor skulde det komme nu .... *dette* også ... jeg synes, jeg kjendte dig .... og på et par timer er der lagt tusen mil mellem os!

EVA.

Hvad mener du?

VALENTIN.

Du kan gjemme for mig og handle bag min ryg .... der kan være endnu mere! (*Ser hende i øinene*) der kan være forhold, som er døde eller forhold, som lever .... nu spør *jeg* dig; har *du* ingenting at svare?

EVA.

Jeg forstår dig ikke – –

VALENTIN (*efter en taushed, hvor han ligesom har ventet.*)

Jeg skjulte for dig, ja, *bedrog* dig, om du vil – – men det var for vor lykkes skyld! å, *den* lykke, den ramler sammen som et korthus! (*stærkt, smertelig*) der står du ... langt fra mig, du tør ikke! ... troen, tilliden, er *den* først borte, kommer den aldrig tilbage ... jo sterkere man har elsket, desto vanskeligere .... vi vil føle det begge, aldrig, siger jeg dig....

[55] EVA (*gjentar mekanisk, halv sansesløs.*)

Aldrig...

VALENTIN.

Men skylden er vor egen. (*Lægger hånden over øinene, sagte*) Nu har jeg mistet alt!

EVA.

Alt. Er hun død – – den anden – – damen –?

VALENTIN (*ser på hende.*)

Du spør! – – Vil du vide, om jeg har havt flere? Spør, så skal jeg være oprigtigere end du! Vil du ikke også spørge til mit barn – –

EVA.

Å, gud....

VALENTIN.

Det kan trænges; hendes mor vil aldrig spørge efter hende mere. (*Han gjør en bevægelse som for at gå.*)

EVA (*angst.*)

Valentin – – går du – –?

VALENTIN (*stanser, afbrudt.*)

Ja, jeg må ... kan ikke bli her. Ikke *nu* – (*sagte*). Der er noget istykker...

EVA.

Å – hvor går du hen ... ud i mørket...

[56] **VALENTIN.**

Nei, nei, jeg flytter hjem – – til mor. Har du noget at sige, får du skrive ... og sørget for skal du bli ... (*Han går*).

EVA (*står stille med sammenknugede hænder og ser mod døren*).

Teppet falder.

II.

(*Dagligstue med indgang til en alkove i baggrunden, røde gardiner for, som nu er trukket halv fra. Ordentlig og hyggeligt, men ikke elegant bohøve, gyngestol, bord med tæppe tilvenstre. Tilhøre længer tilbage et andet bord, hvorpå en håndsymaskine og noget hvidt lintøi. Det er eftermiddag sidst i februar, enkelte solglimt falder ind gjennom et vindu. Døre tilhøre og venstre*).

Eva arbeider ved bordet tilvenstre. Marit står midt på gulvet tar af sig et hodetørklæde.

MARIT.

Fruen skal ikke ta sig nær af det. Det er værst for dem selv, de som er slig. Det

er bare så harmeligt.

EVA.

Å, det gjør jo ikke noget – –.

MARIT.

Jo, harmeligt synes jeg det er. Der står den nede i gården løs og ledig – og så skal ikke den velsignede jentungen få lov at kjøre sig en tur i det deilige veiret! Syg som hun har været også.

EVA.

Ja, nu blir hun nok snart ganske frisk, og så spaserer hun.

[58] MARIT.

Nei, det er ikke noget fint strøg, dette, ikke. Det var hyggeligere der, hvor fruen bode før.

EVA.

Ja, men det er et sundt strøg, siger doktoren. Og så er her så stille omkring.

MARIT.

Å, jeg synes, de snakker, jeg. En får nok ikke være i fred, der en er.

EVA.

Vi burde vist ikke spurt om at låne barnevognen.

MARIT.

Nei, så havde en da ikke fåt høre det. Der sidder ordentlig en mund på dem! men det skal nu vel ikke være dannede mennesker, slige nogen.

EVA.

Hvad var det egentlig, de sa for noget, Marit?

MARIT (*steller med maskinen og tøiet.*)

Å, fruen skal ikke spørge om det.

EVA.

Jo, sig det bare.

MARIT.

Ja – de snakked en hel del og sa, at fruene ikke var ordentlig gift, og at De hadde et barn ..., men så gikk jeg min vei, jeg.

[59] EVA (*lægger arbeidet i fanget og blir siddende og se ud for sig med hånden under kinden*).

MARIT.

Der kan fruene bare se – nu blir De straks trist ved det.

EVA (*sidder lidt, smiler.*)

Nei ... se på solen, der skinner den sandelig lige ind på os....

MARIT.

Ja, det velsignede veiret! Og så skulde ikke den uskyldige stakkars ungen ... (*hun går bort og kikker ind i alkoven*).

EVA.

Sover hun?

MARIT.

Ja, nu sover'n – stumpen.

EVA (*reiser sig, knuger hænderne, uvilkaarlig.*)

Å, gud ske lov, nu er vinteren snart forbi – nu blir dagene længere og lysere!

MARIT (*ser på hende.*)

Ja, vinteren, den har nu været både mørk og hård! Og det må jeg nu si, når jeg skal tale som sandt er – at jeg forstår ikke noget af det, jeg ikke.

[60] EVA.

Hvad forstår du ikke?

MARIT.

At nogen som er ung og vakker vil skjæmme sig slig og gjemme sig bort og leve sin ungdom hen, som fruene gjør....

EVA (*har sat sig igjen.*)

Det skal du ikke tenke på, Marit.

MARIT.

Og når en så bare får skammen for det!

EVA (*arbejder.*)

Å ja – menneskene dømmer vist ofte hårdest det, de ikke kjenner....

MARIT.

For jeg har da også lidt erfaring, og jeg har da også været ung. Det var andre greier, det. Ja, det var nu der nordpå, hvor jeg er fra – – jeg skal si ge fru en, de var ganske lystige der, og de vidste, hvordan det skulde være. En skal more sig mens en er ung, ellers kommer det efter!

EVA (*ser op, smiler.*)

Ja, du snakker, du....

[61] MARIT.

Jeg kan vel ikke andet end snakke. For det er vel no ger, en ser, at her går det ikke rigtig til. Sidde og læse i bø ger og gå rundt til fattige folk og ta til sig barn, som ikke er ens egne – og alt sligt! og aldrig andet! Det kan en gjøre, når en er gammel og styg og 50 år og ikke har mere at håbe og vente. Det er ikke for dét, ingen kan være gladere end jeg i den velsignede ungen – men da jeg var på alder med fru en, da tænkte jeg rigtignok ikke på at opdrage barn, ikke.

EVA (*ser op igjen og smiler.*)

Og alligevel hadde du jo et barn, Marit – –

MARIT.

Ja, gud hjelpe os, det hadde jeg, men det var nu mere tilfeldig. Jeg skal si ge fru en, at deroppe er det nu sligt, at ingen vil være «atgløime». Og derfor så lod vi ikke gutterne gå og vente på os, vi – som visse andre gjør. For jeg skal si ge som sandt er, at jeg kan synes synd om de unge, spræke fyrene, som går her og spør om Dem. Fru en skulde gifte sig igjen og begynde at se liv og mennesker om Dem. Ellers kunde det gå galt en vakker dag. For det har jeg nu set længe, at fru en går og bær på noget. Men når de spør, så si'r jeg ikke noget, jeg, for jeg ved jo ikke noget.

EVA (*er blet opmærksom og lytter.*)

Hvem er det, som spør? Er det flere som spør?

[62] MARIT.

Det er nu især én da, som går her. Ja, han kom her i forrige uge engang, den samme, da De var ude –. Men da næsten skræmte han mig, så jeg turde ikke tale om det. For De havde sagt, jeg skulde ikke tale med nogen om Dem.

EVA (*har reist sig, nervøs.*)

I forrige uge! hvem var det? – hvordan så han ud? – Hvorfor sa du det ikke, Marit....

MARIT.

Herre gud, var det galt? men nu kommer han jo straks, så kan De jo selv tale med ham....

EVA.

Kommer han –?

MARIT.

Ja, nu skal fruén høre. Det er da ikke noget at være bange for, det. Det var igår aftes, da jeg skulde hente melken, så stod han ved lygten hernede på hjørnet, og da jeg kom tilbage med melken, så talte han til mig. Jeg havde nu bidt mærke i ham, for denne er lidt anderledes – så underlig og ser saa rart på en ud af øinene. Og nu stansed han mig og vilde vide besked om Dem, hvad slags liv De førte og mere til. Men jeg siger ikke et ord, jeg er stum som en mur, jeg, for De har jo sagt, at jeg ingenting skal sige. Men så syntes jeg synd om ham tilslut, og så måtte jeg love mig på ^[63] det da, at jeg skulde lægge et godt ord ind for'n, at han måtte få komme her i eftermiddag og tale med fruén. Så tænkte jeg, at jeg kunde fåt lånt barnevognen og kjøre ud med barne imens – og lidt ræd var jeg for at sige det også, men nu ved De det, og nu er'n her snart. Og så får nu fruén bestemme det, som De selv syn's.

EVA (*står tankefuld, spændt.*)

Kunde det –? nei, nei, det *kan* ikke være ... (*til Marit*) Ja, jeg skal ta imod den, som kommer. Så kan jo du gå ud lidt, Marit – ha fri.

MARIT.

Ja, se det gjør fruén rigtig ret i, at De taler med nogen. Ellers så han jo ikke

netop munter ud, den karen. Men de blir nok enige.

EVA (*har sat sig med arbeidet igjen.*)

Træk så gardinerne for der henne, Marit. Hun vågner vel ikke – tror du?

MARIT.

Nei, nu kommer hun vist til at sove en stund, siden hun var vågen i formiddag. (*Hun trækker for*). Og så skal jeg vel kjøbe ind til aften.

EVA.

Ja – det sædvanlige. Se her. (*Gir hende penge*). Til brød .... melk....

[64] **MARIT** (*knytter sit hodetørklæde.*)

Og så får jeg gå bortom til min søster en tur. Jeg er her igjen til det blir mørkt. Nu maa fruene bare se at muntre sig. (*Hun går*).

EVA (*reiser sig, går omkring, står grundende; ser sig om, ordner. Om lidt går hun ind i alkoven, gardinerne falder til efter hende. Scenen står en stund tom. Derefter banker det et par gange på døren*).

VIGGO BRANDT (*ind, blir stående og se sig om, går et par skridt, uvis*).

EVA (*kommer tilbage, blir stående foran gardinerne.*)

Dem –?

BRANDT.

Ja. (*Han blir stående og se på hende*).

EVA (*bange.*)

Hvad er det? hvorfor kommer De hid – nu?

BRANDT.

Jeg måtte se Dem .... ja, undskyld, fru Eva, men tanken, tankerne, ser De, de lar mig ikke være i ro.....

EVA (*hurtig.*)

Å, er vi da ikke færdige? har De ikke gjort ulykke nok?

BRANDT.

Ulykke? – *Er De ulykkelig, fru Eva?*

[65] **EVA** (*står, svarer ikke*).

BRANDT (*fremdeles betragtede hende.*)

De er forandret, De er ligesom blet en anden. Så bleg og – sortklædt – – ja, det er vel for far? jeg hørte, De var hos ham på det sidste.

EVA (*nikker.*)

Ja.

BRANDT.

Og mig vilde De ikke se dengang ... Hvorfor?

EVA.

Jeg véd ikke ... (*med hænderne for ansigtet*) Å, hvad skal jeg gjøre da? (*tar dem fra igjen, prøver at tale med kraft og ro*). Om De vilde tro mig, når jeg siger, at der er ingen i verden, jeg er så bange for som Dem! kan De ikke – kan De ikke la mig være i fred?

BRANDT.

Jeg kan ikke, endnu. (*Næsten mildt*). De skal ikke være bange – *hvorfor* er De bange? Kan De sige mig det?

EVA.

Jeg ved ikke...

[66] **BRANDT.**

Hvorfor *har* De alltid været bange for mig? Det er det, jeg går og grubler på. Og på samme tid så – – så indtagende, så venlig og lys, at De blev solskinnet i mit liv, før jeg vidste af det? (*Nærmere*). Det er dét, jeg går og tænker på. Det er det, som dra'r mig til Dem – dét også – – jeg kjender Dem ikke, har aldrig kjendt Dem! nei, nei, (*da hun dra'r sig tilbake*) – – jeg bér Dem, gjør en velgjerning, la mig en gang få tale med Dem....

EVA (*står, tvinger sig.*)

Ja. Jeg er ikke bange.

BRANDT.

Jo, De *er*. Og dét er kanskje også, fordi De føler, at der kommer en

regnskabens dag. (*indtrængende*) For har ikke *De* stor skyld overfor mig?

EVA.

Skyld ... forklar mig, hvad *De* mener....

BRANDT.

Ja – kan *De* sige mig, forklare mig den gåde: når de gav *Dem* sådan ind under mig, som *De* gjorde dengang – eller var bange, eller jeg ved ikke hvad – og på samme tid så ... deilig! *Var* det så ikke, fordi – (*i spænding*) jo, fordi *De* følte det samme for mig, som jeg for *Dem*?

EVA (*ser på ham, svarer ikke*).

[67] **BRANDT** (*indtrængende*.)

Hvorfor var *De* slig, som *De* var? Er man det overfor en, som er en aldeles ligegyldig?

EVA (*har lyttet urolig, ser hen til gardinerne*.)

Å, *De* må være så snil ikke at tale så høit....

BRANDT.

Er der nogen derinde?

EVA.

Ja .... nei, bare....

BRANDT (*ser vist på hende*.)

Den, som kunde forstå *Dem* – se tvers igjennem *Dem*. –

EVA (*samler sig, ligefrem*.)

De skal bare ikke tro, at det er så vanskeligt.

BRANDT (*med dæmpet heftighed*.)

Å, er *De* bedre end andre – hvem tør man tro? *De* ser så uskyldig ud, der *De* står, så ærlig, barnlig ... og ved godt alligevel, at *De* tar magten fra mig, ... selv *nu* ... ved det sikkert, at *De* har stjålet *Dem* ind i min hu og min tanke.... mens *jeg* ikke gjælder mere for *Dem* end det gulv, *De* træ'r på. *Er* det så?

[68] **EVA** (*bedrøvet*.)

Å – hvorfor taler De til mig om dette nu – hvad nytter det?

BRANDT (*nærmere.*)

Jeg vil vide det. *Var* jeg i Deres tanke dengang – dengang da *han* kom .... sig det nu, endelig en gang – *var* det så?

EVA (*dæmpet.*)

Ja – –

BRANDT (*med stærkt udbrud.*)

Eva! – jeg vidste det!

EVA (*hurtig, bange.*)

I min tanke, ja .... men De tvang Dem ind med den magt, som var i Deres egen kærlighed .... så var det. jeg ved det! De fik mig til at tænke på Dem....

BRANDT.

Ja, men De var *glad* ved det...

EVA.

Ja – jeg var glad i Dem, i alle mennesker!

[69] **BRANDT** (*utålmodig.*)

Nei .... ikke på den måde! De skal ikke komme fra det så! De gik fra mig for en andens skyld, som var – ja simpelthen – *rigere* end jeg, er det ikke så? svar mig nu, siden vi har skriftemålet gående!

EVA.

Jeg kan ikke svare .... å, hvor De må ha det ondt....

BRANDT.

Ja, jeg har mistet en illusion, den største i mit liv ... jeg har mistet Dem. Jeg ved ikke, hvem De er .... Ikke hvad liv De fører nu, – folk taler allehånde! Det var dét, jeg vilde vide – det også – om De ligner andre – –! (*ler*) For *er* det så, da har jeg første ret! – Hvad ved jeg? (*stanser; bråt*) har De nogen gjemt bag gardinerne der! – hvorfor ser De så ofte derhen? hvad er De ræd for? – Kanske jeg overraskede Dem, da jeg kom!

EVA (*ser på ham, sørgmodig.*)

Å, Brandt .... hvor De er forandret! Sådan var De ikke før.

BRANDT.

Var jeg ikke? – nei, det er sandt, engang var jeg *god*, eller jeg trode, jeg var på vei til at bli det. Det var dengang vi mored os – som to barn, og [70] De fortalte mig Deres små glæder og sorger – og jeg vilde så gjerne hjelpe Dem! å, hvor gjerne! og som De står der nu, er De den samme – – og *var* dog kanskje ikke sand mod mig dengang og har aldrig været det! – Å, vi – vi mænd bærer ofte straffen i os selv ... for vi ser det, vi ikke vil!

EVA.

Å – så *se* da!

(Hun går bort til alkoven og trækker et gardin fra, vinker ham derhen).

BRANDT.

Hvad er dét – – et sovende barn? Det er –?

EVA *(nikker.)*

Valentins lille pige! se hvor godt hun sover. Kan De ikke kjende hende igjen, De så hende jo? stakkar, hun havde det ikke så godt .... og nu har hun været syg. Men har De set noget så vakkert? Og sådan en kjærlig liden en! Hys... la os gå – – ellers vågner hun! *(Hun trækker for igjen, de går begge tilbage).*

BRANDT.

Å – frue – –

EVA *(glad, åben).*

Ja – vil De tro mig nu? Å, jeg var så beklemmt før, jeg kunde næsten ikke tale, ikke svare Dem, for jeg følte, De vilde ikke tro mig!

[71] BRANDT.

Å – glem alt det stygge, jeg sa. Jeg er en dårlig en, fru Eva.

EVA.

Nei, De *er* ikke. De skal ikke tro det. De har bare havt det ondt – – å, jeg ved det jo selv, der gis ikke noget værre end at tro noget slemt om en, man er glad i! *(ryster på hodet).* Det skulde én aldrig gjøre ... men aldrig gjemme noget heller ....

bare sige alting ud – være ærlig! Tror De ikke, dét vilde hjælpe alle mennesker?

BRANDT.

Jeg ved ikke rigtig – om det går an.

EVA.

Jo .... man burde stå fri .... *fri*, aldrig skamme sig ved det en gjør .... for *da* gjør en ikke noget, en må skamme sig ved! – fri, overfor den, det vedkommer – –

BRANDT.

Ja, det har De sagt engang før .... husker De .... dengang jeg tilstod for Dem, at jeg havde .... kysset Dem, dengang De besvimte. De sa, De likte *det* bedre....

EVA (*nikker, smiler.*)

Ja, den sommernatten ... da vi var blet overfaldt af de stygge sluskene på Ullevoldsveien.... jeg husker det nok.

[72] **BRANDT.**

De husker det – Å, vi to, som har oplevet så meget ... og den tid ... og altsammen... at det skal være forbi!

EVA.

Nei, De skal ikke sige det! (*åbent, hjertlig*). Jeg er så glad over, at De kom, og jeg er ikke bange for Dem mere .... Å, Brandt ... Viggo! husker du, at du bad mig kalde dig Viggo og sige *du*; – nu gjør jeg det! For du er jo min ven, min bror! (*hunter hans hånd*) å, du skal se lige på mig.... sådan .... og *bare* være god! for jeg holder saa af dig....

BRANDT.

Du holder af mig – –

EVA.

Ja, som jeg gjorde dengang – – lige så meget! Og jeg er ikke bange for dig mere. Jeg var det, da du kom, ved du hvorfor også .... fordi jeg altid har trod, at du for en del var årsag – – ja kanskje aldeles ubevidst – i det ... det forfærdelige, som skete dengang...

BRANDT (*ser på hende, gjør en bevægelse, begynner at gå op og ned, stanser da*

hun taler).

[73] EVA.

Ja, vi skal ikke tale om det. For du havde det jo så ondt, du gik jo og trode dette om mig, og – ja, – å, du kan tro, jeg har selv bebrejdet mig så meget! især nu efter at jeg blev så – så ulykkelig og forladt .... for når en er lykkelig, du – da blir man desværre ofte hård, og blind, og tænker ikke, forstaar ikke ..., men senere, da forstod jeg bedre, hvordan du maa ha havt det.

BRANDT.

Ja .... dengang, sig mig – hvordan *var* det egentlig dengang .... jeg har studeret mig syg på det – syg og ond....

EVA.

Ja, tror du ikke, jeg har studeret på det selv ... det er jo netop saa underligt. Men jeg følte sådan sympati – ja, så, som jeg i det hele følte for alle mennesker – de allerfleste ialfald. Jeg var så glad...

BRANDT.

Og gjorde det så *lyst* omkring dig – husker du – vi kaldte dig for sommerfuglen – –

EVA.

Ja, jeg syntes jo, det var så skjønt at leve.... å, selv nu kan jeg føle det – for jeg har jo håb... (*tankefuld*) men det var dengang! hvor dere var hyggelige allesammen, far og mor, Alma og du – mod mig, som ikke havde nogen i verden! så måtte jeg jo være glad – – –

[74] BRANDT.

Og så blev jeg glad – i dig – –

EVA.

Ja. Og det er jo det underlige, at vi mennesker må være så beskafne, at – ja, at vi kan føle sympati for flere, ja kanske for mange.... for jeg holdt af dig ... men da *han* så kom... ja, så blev han konge over det allesammen! Jeg føler, det er så, men jeg kan ikke forklare det.

BRANDT.

Ja, – der er vel forskellige arter og grader i *den* følelse – –

EVA.

Og dere to var så forskellige ... som natten og dagen....

BRANDT (*smiler.*)

Han var dagen...

EVA.

Som brød ind over mig, ja ... jeg blev ligesom ta't ind i en fryd, i så meget lys....

BRANDT.

Og sommerfuglen elsker lyset....

EVA

Men har bare levet én dag.

[75] **BRANDT** (*ser på hende. Efter en pause.*)

Og nu –?

EVA

Nu? – hvad mener du?

BRANDT.

Går du og venter – –

EVA (*nikker.*)

Ja – går omkring i så meget uudgrundeligt – uklart, tåget – og venter, og venter – –

BRANDT.

Og holder af ham endnu – – efter det du fik vide – –

EVA (*nikker.*)

Ja.

BRANDT.

Og *han* har ond samvittighed og kommer ikke....

EVA (*ligesom forpint.*)

Jeg ved ikke ... véd ikke ... (*sagte*) men jeg har skrevet...

BRANDT (*efter en pause.*)

Og ikke fåt svar – –.

[76] **EVA** (*ryster på hodet, pause.*)

Han reiste jo bort....

BRANDT (*ser på hende.*)

Er det ondt at tale om det? – Bare lidt til. Ved du – ved du, at han nu har været hjemme i to – tre uger?

EVA.

Jeg véd det; – – og jeg har jo ventet, ventet hver dag, trod det hver morgen: idag kommer han! da *du* kom, trode jeg det var ham! Og jeg har forestillet mig det, hvordan det vil komme – drømt en drøm – – å, det vakreste, jeg har drømt – – om igjen så mange, mange gange! at han kommer ind af døren der – og se ham igjen – og så *tale* med ham så godt, inderlig, – og tilgi – – og tale ud om det altsammen! Hvorfor kommer han ikke – å – *hvorfor* kommer han ikke? – Å ... (*i gråd*) ... jeg kan ikke tale om det, tænke på det .... (*hun samler sig lidt efter lidt*). Å du! du sa, at du vilde så gjerne hjelpe – – *kan* du ikke hjelpe – – du, som var hans bedste ven!

BRANDT (*tier, han er stærkt bevæget, men trenger det tilbake. Går op og ned på gulvet, flere gange som han vil tale, men kan ikke*).

EVA (*om lidt.*)

Kunde du gå til ham, skrive til ham! (*grublende*). Og så det med hans mor – – – jeg ved ikke, [77] hvad det er, jeg ved ingenting! (*hun tørrer sine øine, lidt efter lidt freidigere, mellom gråd og smil*). Nei, mange gange synes jeg, verden er rar. Menneskene går omkring og plager sig med hver sit ... og tier ... og misforstår ... og *tror* så meget rart .... istedetfor at fordra hverandre og være gla!

BRANDT.

Ja, vi gjør det. Vi *lider*. Lider – fordi vi er onde, kanskje – – og tror, at andre er det! – Men det gode, det glade, det lyse ... (*han ser på Eva*) det avfæbner,

forsoner ... gjør lykkelig, hvor det stråler en imøde! – (*grublende hen for sig*). Man skulde få *lyst* til det, *elske* det, gjøre det til en *lidenskab* ... en interesse! Så *var* man lykkelig ... en underlig tanke! på éngang den høieste egoisme og den høieste selvforglemmelse! men ligger ikke pointet der ...? (*han stryger sig over øinene, siger ligesom opvågnende*) Å, du – barn – du får mig til at tænke på så meget! (*stærkt*). Gjøre det; *gjøre* det, ja! – å, hør nu, jeg må sige det – – jeg blev drevet herop idag af en underlig uro – –

EVA.

Uro – – hvorfor?

BRANDT.

Jo – du skal vide det: han reiser imorgen... hvis du – vi – ikke forhindrer det ... jeg fik tilfældigvis vide det af Alma igår...

[78] **EVA.**

Valentin! – Han reiser – –

BRANDT.

Ja – det skal være hans mening at være borte et år. Han følger den expedition, som skal ned til udgravningsarbeiderne ... tror jo at kunne gjøre nytte som ingeniør....

EVA.

Imorgen – og nu er det næsten aften... den sidste dag forbi ... og han kommer ikke! å, da er alt håb ude – –.

BRANDT.

Nei, Eva, det er det ikke – – ikke endnu. Du har én ting at gjøre – bare en eneste ting: gå til ham – til hans mor, vind hende – –.

EVA (*ræd.*)

Derhen! hun, som aldrig har villet se mig – –

BRANDT.

Gå derhen! Og så skal jeg skrive – –.

EVA.

Vil du –?

BRANDT.

Ja, for der er mere endnu – mere end du ved! Å, hvordan skal jeg få det sagt? Jeg står jo her [79] som den usleste .... og du ved det ikke og taler med mig som med et andet menneske! Vil du gjøre det mere, når du hører, at – –

EVA (*spændt, forundret.*)

Hører – hvad –?

BRANDT.

At jeg har løiet på dig ... i jalousi ... rost mig af ... skjønt hvad jeg sa, kunde være sandt, men der lå en dobbelt betydning i det! – å, det er jo afskyeligt! men det skal og må siges: for *ham* har jeg rost mig af at eie, hvad der aldrig har været mit! Kan du så tilgi? Å – jeg ber ikke om det engang! –

EVA.

Har du –? (*hun ser på ham, sandheden går lidt efter lidt op for hende; hun grunder med hånden for ansigtet*). Å, nu forstår jeg Valentin bedre! (*tar hånden fra, ser på ham, smertelig udbrydende*). Hvor kunde du! det er forfærdelig – – forfærdelig!

BRANDT.

Ja, kjærligheden er forfærdelig, Eva.

EVA (*som før.*)

Kjærlighed! – kalder du *det* kjærlighed, som vil ødelægge og pine og gjøre ondt! – Dét tror jeg ikke på!

BRANDT.

Ikke jeg heller – nu. Men bliv ved, forband mig, knus mig med din indignation, det skal være mig en vellyst! Jeg har fortjent det. (*Efter en pause*). [80] Å, kan du forstå det – at vi elendige menneskenes børn, vi står med den ene fod i helvede og den anden i paradiset! der *er* ikke noget svælgende dyb befæstet mellem ondt og godt, det ene rækker det andet hånden – –

EVA (*som før.*)

Ja, men kjærligheden – den kjærlighed, som *du* ikke har lov at nævne – – *den* står over, den alene!

BRANDT (*nikker, i tanker.*)

Gnisten, lysstrålen, som renses blandingen! (*Han ser op, med et lyst udtryk.*)
Jo, jeg har lov, for jeg eier den? Nu elsker jeg dig – nu kan jeg slippe dig! – (*Efter et øieblikks venten.*) Og derfor skal jeg gå nu – ikke plage dig, bare handle! Farvel – gud velsigne dig! (*Han går mod udgangen.*)

EVA.

Brandt! (*han går nølende tilbage, imod hende, hun rækker ham taus hånden.*)

BRANDT (*bøier sig og kysser den.*)

Tak! (*Taushed. Han beholder hånden, ser hende i øinene. Inderligt.*) Og gå så du – sommerfugl! gå trygt!
(*Han går.*)

EVA (*ser efter ham, går flere gange frem og tilbage i bevægelse. Hun knuger hænderne sammen og ser et øieblik opad. Står stille, som hun lytter, derefter sagte hen til gardinerne, lytter igjen, går udenfor.*)
Tæppet falder.

III.

(*Elegant dagligværelse hos enkefru Skytte. Udgang i baggrunden. Dør tilhøre, en dør med portiører på den modsatte side. I forgrunden tilhøre et sybord med lænestol og andre stole. Længer tilbage et bord, hvorpå for øieblikket dug og et frokostbræt. Chaiselongne, tæpper, komfort.*)

Enkefru Skytte, en endnu smuk, statelig dame, står ved sybordet og ordner forskjellige sager, som ligger på det. Selskabsdamen, frk. Witt, midaldrende, af et sygeligt men ganske fint ydre, beskæftiget med noget længer tilbage i værelset.

FRU SKYTTE.

Ja .... alt dette kan gjerne bli liggende her ... småtingene ... så er det samlet. Han henter det selv. Toilet-væsken, frk. Witt, er den færdig, så læg den hen til det andet .... siden det nu endelig så skal være. Her – se så (*hun tar imod*) hvor blir han nu af? Han har jo ikke spist frokost. Kaffeen blir kald.

FRK. WITT.

Ingeniøren gikk vist ut for en stund siden.

FRU SKYTTE.

Gik han ud? – hvorfor gik han ud nu? Sa han ikke, hvor han gik hen?

FRK. WITT.

Nei, det sa han ikke.

[82] FRU SKYTTE.

Nei ... det er jo ikke hans vis. – Vær så god, frk. Witt, at sørge for, at kaffen ikke blir kold. Og læg aviserne på hans bord.

(Frk. Witt ordner).

FRU SKYTTE *(har sat sig, om en stund.)*

De kan godt sætte Dem hid. Vær så god at sy remmene fast, jeg har ikke kræfter nok til det. *(Hun tar et lettere håndarbeide, frk. Witt sætter sig og hjælper).* Jeg ved ikke, hvor mine kræfter blir af. Før i tiden .... da kunde jeg modta gjæster eller være ude aften efter aften, men nu trætter det mig. Som igår; – endda det var vor egen kreds. Og hvad har man så for det?

FRK. WITT.

Men hr. Valentin var i godt humør igår, synes jeg?

FRU SKYTTE.

Det så jeg ikke noget til. Og ikke et ord talte han med frk. Seeberg.

FRK. WITT.

Hr. Valentin liker vist ikke frk. Seeberg.

FRU SKYTTE.

Nei, han liker aldrig dem, *jeg* liker. Det må De da ha lagt mærke til alle de år, De har været her. Men hør, det var noget – -. Det stykke, De spille ... det, som min søn gik og nynned på ... hvad var det for noget?

[83] FRK. WITT.

Hvilket ... å, det! det var en romance af Verdi's «Traviata».

FRU SKYTTE.

Ja, jeg kunde tænke det. Jeg har jo sagt Dem før, frk. Witt, at jeg ikke vil høre

den musik.

FRK. WITT.

Men en gang forleden bad fruén mig jo spille den, og så tænkte jeg – –

FRU SKYTTE.

Det er en anden sag. Når jeg bér Dem –. Men *denne*, har De aldrig spillet før. Sig mig – hørte De – dengang, for mange år siden.... hr. Dorn nogensinde synge den?

FRK. WITT.

Ja – han sang og hans frue akkompagnerte ... og så sang de duetterne sammen og *jeg* akkompagnerte....

FRU SKYTTE.

De sang jo operetter også? og optrådte virkelig senere? og dét gad folk se på...

FRK. WITT.

Ja, fruén ved, det var virkelige knnstnere....

[84] FRU SKYTTE.

Ja, vist ... det går jo i ét nu til dags. Kunstnere – skuespillere og gjøglere og sangerinder og de, som optrær paa Tivoli. Og de, som ser på også. (*Efter en pause*) Hør – la De mærke til, om min søn gik ud igår aftes – efter at gjæsterne var gåt?

FRK. WITT.

Nei, jeg tror ikke...

FRU SKYTTE.

Synes De, at der er noget sådant – underlig ved ham nu om dagen?

FRK. WITT.

Nei – ikke mere end ellers. Men hr. Valentin er jo så melankolsk...

FRUⁿ³ SKYTTE.

For hvis De har lagt mærke til noget, må De sige mig det, ved De. Jeg ved jo ingenting... han går sine egne veie.

FRK. WITT.

Fruen skulde ikke være så ræd for at tale med ham om hans sager.

FRU SKYTTE.

Eller han skulde ikke være så ræd for at tale med mig. Det er hårdt for en mor at bære... og at så dette er den sidste dag...

FRK. WITT.

Der er han ... nei, det er ikke ham.

[85] EN PIGE (*fra baggrunden.*)

Der kom to breve til ingeniøren; – undskyld, jeg trode, han var herinde – –

FRU SKYTTE.

De kan lægge dem der – på konsolen.

PIGEN.

Og så er der en dame ude, som spør, om hun kan få tale med fru.

FRU SKYTTE.

En dame ... sa hun ikke sit navn?

PIGEN.

Nei, hun gjorde ikke det.

FRU SKYTTE.

En dame, så tidlig (*ser på sit ur*) snart 11. Hvad slags dame er det?

PIGEN.

Det er en ung, pen dame.

FRK. WITT.

Det er kanske den samme, som var her iforgårs, da fru. ikke tog imod ... hun, som bad fru. tegne sig for bidrag til understøttelsesforeningen for hjemløse piger ... fru. husker, de sa, jeg skulde be hende komme igjen...

[86] FRU SKYTTE.

Ja, vist (*til pigen*) la hende komme da (*pigen går*). Ikke for dét ... man kan ikke vide, om man ikke gjør mere skade end gavn ved at fremhjælpe sådanne foreninger, som det vrimler af nu for tiden...

EVA (*kommer fra baggrunden, går et par skridt*).

FRU SKYTTE.

Vær så god, kom nærmere – hvem er det... hvad for noget det er jo...

EVA (*slår sløret tilbage.*)

Frue, De kjenner mig kanskje....

FRU SKYTTE (*har reist sig, holder sig i stolen, rolig i det ydre.*)

Frk. Witt ... vil De være så god at gå ud et øieblik ... og hør: hvis ingeniøren kommer hjem, så ophold ham, tal med ham om tøiet .... om hvad De vil. La ingen komme herind.

(*Frk. Witt går*).

Så – nu er vi alene. Og *ham* får De ikke se ... hvis det er dét, De vil opnå ved at trænge ind her. Hvor tør De vove Dem hid trods mit udtrykkelige forbud? Har ikke min søn for længe siden sagt Dem....

[87] EVA.

Jo, frue ... og De må ikke være vred... men jeg kunde ikke andet end gå op til Dem. For det gjælder så meget .... for os begge to, og for Dem, for De er jo så glad i ham og vil vist nødig, at han skal være ulykkelig....

FRU SKYTTE (*som har sat sig igjen, læner sig tilbage.*)

Nu ... jeg må sige, De er ikke lidet fræk. Eva Dorn, – – Deres mor op af dage! De kommer herop og taler om ulykke ... hvor véd De for det første, at han er ulykkelig? indbilder De Dem kanske, at han tænker på Dem? jeg formoder, De tar fejl. Eller *om* han er ulykkelig ... hvis skyld er det så, at han er det?

EVA.

Å ... fru Skytte ... hvis jeg kunde få lov til....

FRU SKYTTE.

Hvis De kunde få lov til at komme herop og beklage Dem, ja! Gjøre spektakel ... scener, som de jo pleier, disse – disse – – ja, *den* sort. Undskyldte Dem, tale vidt og bredt, tigge ham om at ta Dem til nåde igjen! Så gjorde han det kanske... og så havde vi ulykken gående påny. Det vilde nok ikke vare længe! nei, godt var det, at han såvidt snart fik øie for, hvem De egentlig var....

[88] **EVA** (*usikker, med tårer i øinene.*)

Har ... har Valentin talt om...

FRU SKYTTE.

Nei, jeg blander mig nødig i den slags. Jeg vil helst være udenfor hans erotiske eventyr.

EVA.

Men kan jeg ikke få lov til at forklare Dem .... De er i en misforståelse....

FRU SKYTTE.

De skal tie! jeg vil ikke høre et ord! misforståelse! – er der nogen misforståelse i det, at Valentin går hen mod min vilje og vier sig borgerlig til Dem og lever med Dem i tre måneder, som en anden «løs forbindelse», uden kirkens velsignelse engang – – at han så, når de tre måneder er omme, hovedkuls reiser fra det altsammen, flygter hjem til mig ... til sit gamle hjem, eller ud i verden, så langt bort som mulig ... når han ikke er *her*? Hvorfor gjør han det? – mon for sin egen fornøielses Skyld –? Nei, De får undskylde mig, om jeg da får den tanke, at han er skuffet, bedraget, har gjort bitre, dyrekjøbte erfaringer... dem han kunde undgå, om han havde fulgt *mine* råd! – Og så kommer De, som er skyld i alt dette – hvis man da i det hele vil tillægge Dem nogen betydning – – De, som jeg har værget mig for, som jeg ikke vilde se – – De kommer her og vil kaste mig blå i øinene – kanskje prøve på at vaske Dem så ren som en hvid due – –

[89] **EVA.**

Nei frue, det var ikke derfor ... det var, fordi jeg hørte, at han skulde reise idag ... langt bort..

FRU SKYTTE.

Så *det* ved De også! De har Deres spioner ude! – Er det da ikke mulig at få være i fred...

EVA.

Frue ... De skal få være det ... jeg skal ikke prøve at få tale med ham, når De ikke vil det. Men om De vilde lære mig at kjende... lidt nærmere, om vi kunde tale sammen .... om jeg kunde få lov til at komme til Dem imellem og prøve at være

Dem til lidt glæde, hjælpe Dem... om De følte Dem alene...

FRU SKYTTE.

Hvad ved *De* om det? (*hårdt*) Nei, De får ikke være her. De skal gå nu, straks, jeg vil det. Bi lidt – (*tænker sig om*) hvor går De hen ... nu går De naturligvis herfra ... og skriver en billet til ham ... eller prøver på at få ham i tale før han reiser. Dét gjør De naturligvis! Selv om De lover noget andet, stoler jeg ikke på det ... la mig se ... (*efter en pause*) jo det er det eneste – (*hun betragter Eva stivt*) De bad om at få være her ... De *skal* få være her. Ialfald så længe som til imorgen –
–. De vilde hjælpe mig, sa De, tjene mig –?

EVA (*ser på hende, bøier hodet*).

[90] FRU SKYTTE.

Vel – det er altså en aftale. De har kanskje evne til lydighed. Gå bort og ring paa apparatet der borte. (*Hun peger på væggen, Eva gjør det; frk. Witt kommer*). Er noget af gjæsteværelserne istand ovenpå?

FRK. WITT.

Ja, – begge de østre værelser på øverste gang har der været lagt i – som fruene gav ordre til iforgårs, da det var så koldt.

FRU SKYTTE (*til Eva.*)

De vil deroppe finde alt, hvad De behøver – – og bøger og tidsfordriv. Men De undskylder, at jeg må låse Dem inde en stund. Frk. Witt – De er så god at følge denne dame ovenpå – – gå bagveien – – lås igjen, når hun er kommen ind og bring mig nøglen. Pas på, at passagen er fri – – at De ikke møder nogen!

EVA.

Frue, jeg skal gå ... men jeg ber Dem... jeg tror, stoler på, at De vil gjøre det rette...

FRU SKYTTE (*vinker dem med hånden fra sig, frk. Witt og Eva går*).

FRU SKYTTE (*reiser sig, går, står, hun er i sindsbevægelse, som hun søger at dæmpe. Sætter sig om lidt, støtter hodet i hånden, i tanker*).

FRK. WITT (*om lidt, tilbake*).

[91] FRU SKYTTE.

Nu – – er det bestilt?

FRK. WITT.

Jo, frue ... vær så god. (*Leverer Nøglen, fru Skytte tar sit arbejde, frk. Witt tar sit og sætter sig også*).

FRU SKYTTE (*om en stund.*)

Synes De – at De havde set den dame før, frk. Witt?

FRK. WITT.

Nei, ikke just .... men det var jo let at se, hvem *hun* var.

FRU SKYTTE.

Ja ... hun ligner hende ... sangerinden ... op af dage....

FRK. WITT.

Ja, men hun ligner *ham* også ... sin far.

FRU SKYTTE.

Ja, *ham* også – måske – – (*ser grundende hen for sig*).

FRK. WITT (*om lidt.*)

Stakkars hende, hun så så mild og god ud ... men hun var vist ikke glad....

FRU SKYTTE (*kort.*)

Det behøver De ikke ha nogen mening om frk. Witt. (*De arbejder lidt i Taushed*).

[92] VALENTIN (*kommer fra sit værelse tilhøre. Han sætter hatten fra sig*).

Godmorgen.

FRU SKYTTE. ⁿ⁴

Godmorgen ... kommer du den vei? Kaffen – frk. Witt.

FRK. WITT.

Nu skal jeg – –

VALENTIN.

Tak, jeg skal ikke ha....

FRU SKYTTE.

Ikke frokost?

VALENTIN.

Jo, De kan jo gi mig en kop – tak – men ikke noget andet. De kan godt ta det ud...

(han tar en avis, frk. Witt bær brættet ud).

FRU SKYTTE

(idet hun går.)

Og så får De se efter reisesagerne derude – om alt er i orden. Et par uldtæpper bør du ha med, Valentin.

VALENTIN *(læser.)*

Kanske det.

FRU SKYTTE. *(arbejder, sukker imellem, lægger nogen sager tilrette.)*

Å ja – – siden det nu så skal være. Men rart er det nu, dette her. *(Om en stund).* Ikke sandt?

[93] VALENTIN *(læsende.)*

Hm, – – hvad mener du?

FRU SKYTTE.

Jo, at du nu vil afsted igjen. Og la mig sidde alene på mine gamle dage.

VALENTIN.

Å .... du er jo ikke alene, mor. Du har jo hele din egen kreds.

FRU SKYTTE.

Som ikke er din. Ja, det er just ulykken.

VALENTIN.

Å ja – den ulykke har nu varet i et halvt liv, så vi må vel være vant til den.

FRU SKYTTE.

En værner sig aldrig rigtig til det, som er unaturligt. Herre gud, ens eget barn, ens egen eneste søn! Det er jo næsten – – ligesom vi ikke er i familie, synes jeg.

VALENTIN.

Å ja ... noget sådant. (*Reiser sig, går op og ned, står henne hos hende*). Inat har du vist ikke sovet godt, mor.

FRU SKYTTE.

Å, nei – – der kan komme så mange slags tanker på en, den sidste nat ... og mange andre tider også. Og så har vi jo havt det travlt, frk. Witt og jeg. Se her (*viser ham noget*) nu er det færdigt, du.

[94] **VALENTIN** (*ser på det.*)

Tak mor. Jo, det er godt. Ja – jeg ved, du sparer dig ikke, når det gjælder mine fornødenheder. (*leverer hende tilbage, ser på hende*). Det var da mærkelig ... hvor du skjælver på hånden. (*Smiler*). Begynder du at bli gammel, mor?

FRU SKYTTE.

Å ja, det også. – Men det er vel tankerne, som tærer mest...

VALENTIN (*går igjen.*)

Det er jo lidet nytte i at tænke på sligt. Vi kan ikke skabe os om, nogen af os. Og vi vilde vel ikke heller, om vi kunde.

FRU SKYTTE.

Nei, vi lever hver vort liv, gjør vi. Og iaften skal du reise .... og så sidder jeg her igjen med det altsammen. De kommer altid så stærke, tankerne, når du er borte. Og når du så er her... så taler vi ikke sammen.

VALENTIN.

Hvad skulde vi egentlig ... sådan ... tale om?

FRU SKYTTE.

Det var også et spørgsmål. Skulde ikke en søn ha noget at tale med sin mor om? Kunde han f. ex. ikke trænge hjælp og råd – af en, som har levet dobbelt så længe som han? Ha fortrolighed? Det er dét, du ikke har havt, Valentin.

[95] **VALENTIN.**

Har jeg ikke havt det?

FRU SKYTTE.

Nei, ikke på mange år. – Og nu ... jeg ser jo, at du går her og lider ... og du har aldrig et ord om det. Vil ikke hjælpes. Går dine egne veie, som du alltid har gjort.

VALENTIN.

Tror du, *du* kunde hjelpe?

FRU SKYTTE.

Å ja, turde vel hænde ... om end ikke på den måde, du vil. – End om du prøvde – – om du for en gangs skyld fulgte den vei, jeg viste dig.

VALENTIN.

Den, som har gjort dig selv så lykkelig?

FRU SKYTTE.

Mig -?

VALENTIN.

Ja, undskyld, mor ... lykken ligger just ikke utenpå dig ... hvad jeg ikke kunde la være at gjøre opmærksom på.

[96] FRU SKYTTE.

Mig – (*urolig*) hvem taler om mig? det er noget, du ikke kjender. Nei, men *du*. Har du opnådd andet end at gjøre dig selv ulykkelig – grænseløs ulykkelig – ad den vei, *du* har gått?

VALENTIN.

Å ..... sig ingenting ... du har ikke greie på det hele.

FRU SKYTTE.

Nei – men på hovedsagen: at det ikke har bragt dig lykke. Fik jeg så ikke ret tilslut?

VALENTIN (*med tilbagetrængt dybere følelse.*)

Ret ... jo, tal om din ret, mor ... nu, som du gjorde det før. Du kan jo triumfere ... mine onde gjerninger drager sin skygge. Nu ligger jeg dernede, – som jeg har redet, i «stygheden», som du kaldte det, som du aldrig vilde høre tale om, som du råbte over og forfærdedes over så længe, indtil du skræmte mig fra dig! – Nei,

nei, – jeg anklager dig ikke – – jeg ved det jo: inderst inde er skylden min egen. Men ser du, mor, havde du sørget for mit sjælelige vel så godt som for mit legemlige .... dér stod du udenfor! Helt fra jeg var barn, det uskyldigste – når jeg kom stormende og vilde ha dig med, i deltagelse.... når jeg så i dine øine og ventede, at de skulde gi gjenskin af mine egne, af den glæde, jeg følte... så langt fra over nogen livets «styghed», å nei... [97] så viste du mig koldt af – i korrekthed! Det og det gik ikke an – den og den måtte jeg ikke være sammen med! netop de kjækkeste, ærligste gutter! Jeg skulde gå i dine saloner, på hosesokker, være kavaller .... gjøre honnør for dine stive, snobbete damer! Kunde dét bli fortrolighed? å nei ... så gik vi hver vor vei .... og siden....

FRU SKYTTE.

Ja – det kan være så – – der kan være begåt feil; men jeg mente det godt – – jeg så, du havde varmt blod, Valentin – *hvem* du nu har arvet det efter – –.

VALENTIN.

Ja – det må vel ha været efter far – – for efter *dig* kan det vel ikke være – –.

FRU SKYTTE. (*med et eget udtryk.*)

Nei – sandsynligvis ikke.

VALENTIN.

Og når du så endda havde kunnet byde nogen sand glæde istedetfor den, du tog fra mig.

FRU SKYTTE.

Den var ialfald sandere end den, du siden tog dig selv. Gi mig en del af skylden .... indrøm bare, at der, hvor *du* søgte lykken – dér fandt du den ikke! (*stærkt*). Å, tro mig – jeg havde ret alligevel, jeg havde og jeg har det....

[98] VALENTIN (*ler, trækker på skulderen.*)

Å ... ret, jeg tror ... jeg har en følelse af, at du heller vil ha selve ulykken gående dørimellem hos dig, end at *du* ikke skulde ha ret! – Hvor du er underlig, mor! (*står og ser på hende*). Jeg har tænkt på det så ofte – – du er ikke lig andre kvinder; – de kan vel sætte magten høit, men andre ting tusen gange høiere .... kjærligheden f. ex. Men dig var det ligegyldig, tror jeg, om nogen i verden holdt af

dig ... ja, far selv, mens han leved ... når du bare behersked dem!

FRU SKYTTE.

Så, tror du? (*Hun støtter hodet i hånden; efter en pause*) Nei, – det har alligevel ikke altid været så, som du siger. Engang ... (*hun tier og falder i tanker*).

VALENTIN.

Hvad feiler dig? Blev du vred, mor?

FRU SKYTTE.

Nei, men du gjør mig så underlig uret. Magt, siger du? – Ja – når alle andre veie er stængte – lukket for på alle kanter! Jeg havde også engang andre evner, du ... blandt andet også den, som kvinderne sætter høiest ... eller hvorledes du kaldte det ... men just i denne evne led jeg mit største nederlag – – og siden er den vel død i mig. (*igjen som opvågnende, lidenskabelig*) Og *vel* er det kanske! – En skal holde sig borte fra det, som frister! – [99] å, tro mig, jeg kjender arten; – dette uregelmæssige, bohêmagtige, som du altid har havt en ulyksalig svaghed for ... tvilsomme, uvederheftige mennesker ... som nu hun, denne sidste! å, jeg vidste det jo på forhånd! Hun har naturligvis gjort dig over alle grænser ulykkelig! jeg har set det, hvorledes du har gåt her – – fortæl mig engang om det – – hun bedrog dig naturligvis – –

VALENTIN.

Nei, mor ... jeg «bedrog» *hende* ... for det første...
(*PRU SKYTTE.*)

Du? Hvorledes?

VALENTIN.

Jeg havde jo havt en anden, ved du ... ja ... sådan en....

FRU SKYTTE.

Å ... ti stille. Jeg vil ikke høre om det. Å, alt det, du har været oppe i, Valentin.

VALENTIN.

Ja, det skurrer vel i fine øren ... det *er* ogsaa ganske simpelt ... jeg havde elsket den anden ogsaa ... vi havde sågar et barn, mor...

FRU¹⁵ SKYTTE. (*med en trækning og en bevægelse, som hun vil holde for*

ørene).

Og dét fik hun vide...

[100] VALENTIN.

Ja, hun lyste på mig – – så i mine papirer – (*halv hen for sig*) å, Psyche, Psyche!

FRU SKYTTE.

Nysgjerrig naturligvis ... istedetfor at holde sig borte fra alt dette stygge! Dét er arten! Og så ... kan hun ikke tilgi, hun heller!

VALENTIN.

Hun heller – hvad mener du? Jeg *ved* ikke ... jeg går og venter – og grubler mig syg... for der er mere endnu ... (*han står henne i forgrunden, tar sig til hodet*) å – – *var* hun ærlig, så fortalte hun mig det selv!

FRU SKYTTE. (*har imens reist sig, går op og ned, i uro*).

VALENTIN (*ser efter hende.*)

Hvad er det med dig, mor? hvad er det, du tænker på? – Underligt ... nu er du slig igjen, som altid, når vi taler om ... *hende*. Kjender du da noget til – hende, hendes slægt – – du antyded noget sligt engang –?

FRU SKYTTE.

Å ja – – jeg kan ikke la være at tænke på – gjengjældelsen – fædrenes synder, som hjemsøges på børnene.... Det er vel Vorherre selv, som i sin retfærdighed viselig indretter det så – –

[101] VALENTIN.

Kalder du dét retfærdighed? – det er vel i det høieste naturlove – – og i dette tilfælde kanske ikke engang – –

FRU SKYTTE (*har sat sig ned igjen.*)

Nu ja, det være, hvad det vil ... jeg har lyst til at fortælle dig ... denne historie, den samme som mange andres .... så betydningsfuld for en selv, så ligegyldig, intetsigende for den øvrige verden. Så ydmygende ... ja, men alligevel –. Jeg sa dig før, at jeg engang har været en anden end den, jeg nu er –, nuvel – jeg har også engang været bundet i et forhold – ja *forlovet*, forstår du, med et menneske,

som jeg hang ved med hele min sjæl; – det var før jeg kjendte din far! Han var – ja, hvorledes skal jeg beskrive ham – han var halv barn, halv mand, et stemningsmenneske, et slags digter, ikke på papiret, men i livet, i øieblikket. Ved hans personlighed var noget betagende, som rev alle med, når han vilde – og øinene talte – han var af dem, man aldrig glemmer, når man engang har kjendt ham! Lille frk. Witt derinde, hun kjendte ham også – meget senere – jeg kan ikke la være at spørge hende imellem – (*tankefuld*) ja, hvad der er for en magt i disse minder!

VALENTIN (*nikker, ser på hende.*)

Ja, mor – det forstår jeg så vel – –

[102] FRU SKYTTE (*lidt efter lidt roligere.*)

Hvorfor jeg holdt af den mand – så grænseløst – det var vel af den grund også, at jeg følte, jeg var stærkere end han, at han trængte mig... min natur er nu engang så. Han var blød af karakter, ja svag, han havde ideer nok, men kunde ikke virkeliggjøre dem, handle – – derfor hørte vi to sammen. *Jeg* skulde frelst ham ... gjort en mand af ham ... ført ham ind i adel og finhed! – Men det blev jo anderledes! (*Liden pause*). Betydelig musikalsk var han, det blev skjæbnesvangert for os begge. Der kom en damekvartet – sådan en omreisende – til byen, som alle skulde høre. Alt den første aften mærked jeg, at en af disse damer fængslede ham forunderlig ... han havde ikke øinene fra hende, og hans sjæl var med i hver tone, når hun sang. Hun var svensk – nei – finlænderinde; – havde et par øine, som kunde hun fisket dem op fra bunden af en af de «tusen sjøer» derinde – – ja, du kjender dem jo! *Jeg* lærte både at frygte og – hade dem! – Fra den stund var han ligesom bergtagen; øinene drog ham – tonerne bar ham bort fra mig; ... jeg følte, det var ikke håb mere! – Han studerte jus dengang, men nu opgav han det, vendte tilbage til musikken, som han havde dyrket fra gut af – og fulgte hende. Deres senere liv kjender jeg lidet til, de slog sig igjennem ved koncerter og informationer i forskjellige byer... vist kummerlig mangen gang. Nu er de døde begge! –

[103] VALENTIN (*ser på hende.*)

Og hvad så? – er der mere –?

FRU SKYTTE.

Ja – du véd det – – de havde en datter ... jeg havde jo set hende her i byen, dengang du –. Hun er sin mor næsten som hun gik og stod, har hendes farlige skønhed, hendes magnetiske øine –. Jeg tålte ikke at se hende, nu ved du hvorfor – – å, Valentin! så du, hun *var* ikke at stole på! Med *min* vilje skal du ikke møde hende igen ... (*heftig, urolig*) nei, nei! heller vilde jeg se dig reise verden rundt...

VALENTIN (*efter en pause, som opvågnende.*)

Ja – reise, du har ret – – (*ser på uret*) Jeg *skal* jo reise, i denne dag! så sidder vi ikke her! (*han går hen til hende*) Stakkars mor ... ja, du har havt dit! vi har alle vort....

FRU SKYTTE.

Å, jeg har tænkt på det, Valentin ... *er* det da nødvendig at reise så langt. Hør, vi kunde jo reise begge – til en anden by?

VALENTIN (*ryster på hodet.*)

Går ikke, mor. I en liden by var der ikke engang *arbeide* for mig. Nei, jeg får langt ud nu – langt bort! kanske til steder, hvor fortidens... verdenshistoriens minder kunde bære en høit, høit [104] – – over tankerne på ens lille personlige, elendige menneskeskjæbne? – Å, nej ... håb ikke på det ... det er ord, ord! Ens egen skjæbne er aldrig liden, ubetydelig for en selv! Vi bærer jo hver en verden ... og en verdens lidelse i os!

FRU SKYTTE (*taus, støtter hodet i hånden.*)

VALENTIN.

Ja, mor, vær ikke bedrøvet ... jeg kan ikke gjøre andet. Farvel – jeg skal lidt ud. Går med dampbåden iaften. (*Han går; hans mor sidder grublende i samme stilling.*)

*

Samme værelse. Henimod aften. Et par kufferter og en vadsæk står færdig pakket på gulvet. Flere reisesager ligger udover.

FRU SKYTTE (*noget rastløs, travl.*)

Alle sagerne ... de ligger her endnu (*går til sybordet*) så kan de pakkes ned *her* ... frk. Witt ... dette skal i håndkufferten, det får han brug for hver dag. Nu

plaidremmen – ja, lad den ligge, han spænder den selv. Tæpperne? er de lagt
Ind...

FRK. WITT.

De ligger over stolen der...

[105] FRU SKYTTE (*går derhen.*)

Men det er jo ikke det rigtige ... han skal ha det brune plaid og bare et af de
andre ... vil De være så god at bytte om... (*leverer hende, frk. Witt går*).

FRU SKYTTE (*går et par skridt, holder hænderne for ansigtet, går og står, som i
tunge tanker*).

VALENTIN (*kommer. Fru S. begynder at stille med forskjelligt, rastløs, stanser
imellem. V. ordner nogen papirer på skrivebordet.*)

Alle disse kvitteringer, mor, dem får du ta dig af, gemme dem. (*Han sætter
sig og skriver, lægger et par breve i konvolut, reiser sig om lidt, begynder at lægge ned
ting, ordne med plaidremmen, fik. Witt kommer med plaidet*). Tak. (*Frk. Witt går*).

Bedst at gjøre det af – jeg har bestilt Thomsen til at komme og kjøre sagerne ned
i forveien. Så – for pokker! det er nogen fillegreier, remmen er jo alt for vid!
(*bruger sin pennekniv*) jeg tar nu ikke alt det med, som du har opstablet der – –
det blir altfor stor oppakning. Kan heller kjøbe det dernede ... hvad jeg behøver.
(*Fru Skytte drager nogen tunge suk, han ser på hende*). Sukker du for dét? – du skal
ikke være bekymret, mor, – ukrudt, ved du...

FRU SKYTTE.

Det var ikke netop dét nu ... jeg skulde heller være med, jeg får ordentlig
reiselyst, du!

[106] VALENTIN.

Du, mor! vil du bort herfra? det trode jeg nu egentlig ikke ... du, som har hele
dit liv her, din egen kreds – –

FRU SKYTTE.

Men jeg er træt af det. Det er tomhed altsammen!

VALENTIN.

Er du kommen til *det*?

FRU SKYTTE.

Å ja ... når en begynder at bli gammel du, da trænger en til hjertelag, ikke til selskabelighed! og rigdommen, den er egentlig en forbandelse... en ved aldrig, om en er elsket for sin egen skyld! når jeg tænker på det, så ved jeg ikke en eneste af min omgang – jeg kan være fuldt sikker på! – Det er så tomt, så koldt ... og nu reiser du... *(hun går frem og tilbage, i uro)* men det må ske ... det må jo ske...

VALENTIN.

Ja, det må ske...

FRU SKYTTE *(tar sig til hodet, febrilsk, travl.)*

Så la os bli færdige ... ja, jeg tror snart ikke, der er mere ... *(hun ordner i værelset, kommer tilfældigvisⁿ⁶ bort til konsolen, får et par breve i bånden)* nei, Se nu, hvad jeg har glemmt i al denne forvirring ... her ligger jo breve til dig. *(Leverer ham.)*

[107] VALENTIN.

Så .... tak. *(Han tar dem, ser mekanisk på dem, åbner det ene og læser, kaster det på bordet, åbner det andet, ser i det, halvhøit)* Hvad er det? fra Viggo ... *(begynder at læse).*

FRK. WITT *(ind.)*

Nu er manden her ... skulde jeg sige ingeniøren.

VALENTIN *(ser på hende, forstyrret)*

Hvad for en mand...

FRK. WITT.

Vognmanden, som skal kjøre sagerne ned til bryggen...

VALENTIN *(viser med hånden)*

Ja, det er pakket altsammen – – han kan komme herind og hente det – – *(læser.)*

(En vognmand kommer, bærer reisesagerne ud. Frk. Witt hjælper. Mens dette står på, læser).

VALENTIN *(taler imellem)*

Det var ikke sandt...

FRK. WITT.

Skal han ta håndvæsken med det samme!

VALENTIN (*åndsfraværende.*)

Hvad? å undskyld ... jeg må ha en smule ro .... (*han går tilhøire ind på sit værelse*).

[108] FRU SKYTTE.

Det er bedst, den går med ... (*Frk. Witt går efter manden ud af døren med den, en pige kommer med det samme*).

PIGEN.

Frue, nu er her igjen en ude, som endelig vil tale med Dem ... jeg sa nok, at fruen ikke tog imod så sent, men...

FRU SKYTTE.

En? hvad mener du? mand eller kvinde...

PIGEN.

Det er et fruentimmer. Hun spør efter en dame, som hun siger skal være her i huset og vil aldeles ikke høre på en...

FRU SKYTTE.

La hende komme.

PIGEN (*åbner døren for Marit, går selv ud og lukker efter sig*).

MARIT (*forpustet.*)

Jeg ber fruen så meget om undskyldning... men de siger derude, at mit herskab ikke er her ... og hun sa, at hun gik hid ... og nu har jeg gåt så lang vei og måtte endelig tale med hende.

FRU SKYTTE (*har sat sig.*)

Hvad vil De Deres frue...

[109] MARIT.

Jo, jeg skal sige fruen – hun sa, jeg måtte vide, hvor hun var om der kom noget påfærde... og nu ... men kanskje jeg er gåt feil alligevel...

FRU SKYTTE.

Nei, nei ... De er ikke det...

MARIT.

Ja – kunde jeg ikke vide, at de for med løgn derude – slig er de – men de narrer ikke *mig* så let. Jo, jeg skal sige ... det var imorges, da fruene var gåt, blev den vesle jentunge så rent ude af sig, og det blev værre og værre, for hun er jo ikke vant til at være fra hende. Og hun vilde slet ikke sove, som hun nok kunde behøve, for hun har jo været syg også ... og råber på fruene alt i et Og så i eftermiddag blev det da rent galt, og alt det jeg har gåt og puslet og stelt for hende, så er det lige galt, hun kalder på fruene og vil hverken spise eller drikke, men bare ligge på gulvet... og madam Tofte, som var oppe hos mig en minut, sa, at hun havde feber. Madam Tofte, hun har nu sligt godlag med barn, og hun sidder hos hende nu ... men jeg syntes, det var så rent rådløst, og jeg tænkte, at jeg turde ikke være alene med hende til natten. Og så syntes jeg, at jeg måtte gå herhen, så sent det var, og prøve at få fruene til at gå med hjem ... for bedre blir det nu ikke med den vesle, så længe hun er borte.

[110] FRU SKYTTE *(som har hørt forundret til, men har fåt tid til at fatte sig.)*

Nei – det kan vel være. Hun er jo barnets mor ... er hun ikke det?

MARIT.

Nei, det er da ikke hendes eget barn ... ved ikke fruene det?

FRU SKYTTE.

Hvisⁿ⁷ barn er det da?

MARIT.

Ja, jeg ved rigtig ikke ... jeg har ikke turdet spørge om det, for fruene er så alvorlig af sig... men jeg har nu sådan tænkt for mig selv, at det er fruens mands.

FRU SKYTTE.

Hvorfor tror De det?

MARIT.

Ja, jeg ved da ikke noget uden af det, jeg har hørt – – for de skal jo være skilte og han har vel været gift før – – og så ligner hun da sa portrættet også – –.

FRU SKYTTE.

Hvilket portræt?

MARIT.

Af fruens mand, som hænger inde på hendes værelse.

[111] FRU SKYTTE (*langsomt, betænkende sig.*)

Godt; – nu kan jo *De* gå hjem, så skal jeg sige Deres frue besked ... hun skal ganske sikkert komme iaften...

MARIT.

Tak skal fruene ha ... når hun bare gør *det* så ... (*hun går ud i baggrunden*).

FRU SKYTTE (*reiser sig; hendes udtryk har noget vemodigt. Afbrudt.*)

Hvad er dette ... å gud, for en dag, for nogen timer (*går, står stille*) underligt ... hvor hun ligner ham! fred ... et hjem ... jeg kunde samle dem om mig, mine egne! (*går igjen*). For en forskjel... *hun* er jo *hans* barn – – og jeg hader og forfølger! (*med beslutning*). Jeg vil tale med hende! (*Hun ringer, frk. Witt kommer. Hun gir hende nøglen, siger sagte nogle ord, frk. Witt går*).

FRU SKYTTE (*står lidt, går derefter mod Valentins værelse, men møder ham i det samme. Han ser bevæget ud, har hastværk, vil gå forbi hende, mod baggrunden.*)
Valentin .... nei, nei .... du må ikke gå nu...

VALENTIN.

Jo, jeg må afsted, øieblikkelig ... (*ser på hende*) hvad er det...

FRU SKYTTE (*bestemt.*)

Du går ikke nu, jeg bér dig – – hør, gå ind i kabinettet der, bare et øieblik!

[112] VALENTIN.

Derind? jeg har sandelig ikke tid ... det haster...

FRU SKYTTE (*indtrængende.*)

Gjør hvad jeg siger dig – – gå ikke ud i entreen! gå derind! stå rolig der, indtil jeg siger dig til! stå ganske rolig – hør, hvad du har godt af at høre – –

VALENTIN.

Men jeg forstår aldeles ikke...

FRU SKYTTE.

Det behøver du heller ikke – – gå nu bare, hurtig – – (*hun skyver ham ind*)

mellem portierererne tilvenstre. I det samme åbnes fra baggrunden for **Eva**, hun er i sort kjole, bleg).

FRU SKYTTE (har sat sig, venlig og rolig.)

Kom nærmere, barn.

EVA (kommer, løfter hodet og ser sig om, næsten hviskende.)

Han er borte –!?

FRU SKYTTE.

De må se at bli rolig, jeg har nogen spørgsmål at gøre. Her har været en og spurgte efter Dem ... der blev talt om et barn...

EVA.

Et barn? (forskrækket). Er der noget påfærde... hjemme?

[113] FRU SKYTTE.

Vær rolig ... der er et barn, som græder og længes efter Dem et sted, men det får vente... nei, det har ingen fare; sig mig nu først: hvad er det for et barn?

EVA.

Det er Deres søns, frue, hans og den anden dames – hun, som døde fra det.

FRU SKYTTE.

Havde ikke Valentin sørget for det selv?

EVA.

Jo, han havde, han betalte naturligvis for det; – men han kunde jo ikke se til det, for han var jo ude og reise, – (optaget af emnet) og den lille pigen havde det slet ikke så godt, det var hos en enke oppe ved sagene ... og hun tog imod søm og arbeidede fra morgen til aften og havde 3 børn selv. Det var vist ikke så dårligt for dem ... men hun fik ikke tid til at passe børnene, de løb mest ude, i al slags veir, de havde ikke nok klær heller .... og derinde var så trangt og dårlig luft. Jeg kunde ikke andet end synes så synd på dem allesammen... men Valentins lille pige, hun var den sødeste... å, de skulde set hende ... i den lille fillede kjolen og med de små blåfrosne hænderne! Og *hans* øine – op af dage!

[114] FRU SKYTTE.

Og så tog De hende med hjem til Dem...

EVA.

Ja ... og frue, De kan tro, det var ikke vanskeligt at passe hende –! Bare moro! jeg var jo så alene ... å .. juleaften f. ex., jeg vidste det: *han* var nede i Spanien, der var det vel vår alt! men vi to sad hjemme og havde juletræ – og hun fik nye klær og var så lykkelig –.

FRU SKYTTE.

Ja, men sig mig – var det ikke underligt ... det måtte jo altid minde Dem om hans uret mod Dem?

EVA.

Ja, men dét var jo barnet så ganske, ganske uskyldig i – og ellers så – ja, jeg ved ikke, men midt op i alt det – ja, det, som var tungt, var jeg så lykkelig ved at ha noget af *hans* at stelle med. Jeg tror, det er naturligt. (*Noget tankefuld, grublende*). Det om uretten har jeg tænkt meget over .... og det *er* jo uret, allermest når man ikke taler ud til hinanden ... men jeg *kan* ikke være bitter, å, det er vist så naturligt. For jeg *var* jo den sidste! (*sagtere*) jeg *ved*, at han elsked mig!

FRU SKYTTE.

Ja, (*uvilkaarlig, smertelig hen for sig*) det er tungere endnu ... ikke at være den sidste (*ser på hende*) men dét er barnet så ganske, ganske uskyldig i, det har De ret i.

[115] **EVA** (*som har stået hensunken, ser sig om, ligesom opvågningende.*)

Å, men ... har han da ikke fåt et brev? Véd han ikke (*i smerte*) frue, De har ladet ham reise – hvor det er hårdt! – Jeg havde jo et håb under alt dette, jeg tænkte: Får han engang se, at jeg kunde hjælpe til at forsone ham med den fortid, som pinte ham – og som jeg rev sløret fra – da. – ja, da – –

FRU SKYTTE.

Vented De da, at han skulde komme tilbage til Dem?

EVA.

Om jeg Venter –? (*siger afbrudt, kjæmpende med gråd*) å – De ved ikke, hvad De har gjort! ... om han *vidste*...

(Hun græder).

FRU SKYTTE.

Han ved, – barn.

VALENTIN. *(som er kommen ind under de sidste ord.)*

Mor ... vær forsigtig ... *(Eva lytter og vender sig hastig om med et udbrud, han modtar hende i sine arme. De står tause).*

FRU SKYTTE. *(stille hen for sig.)*

Gud ske lov!

Teppet falder.

Noter:

[n1.](#) Valentin] *rettet fra: Valentien (trykkfeil)*

[n2.](#) vidste] *rettet fra: visdte (trykkfeil)*

[n3.](#) FRU] *rettet fra: ERU (trykkfeil)*

[n4.](#) SKYTTE] *rettet fra: SBYTTE (trykkfeil)*

[n5.](#) FRU] *rettet fra: PRU (trykkfeil)*

[n6.](#) tilfældigvis] *rettet fra: tiltældigvis (trykkfeil)*

[n7.](#) Hvis] *rettet fra: Hkis (trykkfeil)*

Anna Munchs *Psyche* er lastet ned gratis fra bokselskap.no